Att lyfta varje röst: Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism.

2026-00031-01
Grundansökan
Ansökan rör forskning inom Samhällsvetenskap
Avslutad

Kamilla Anna Kristina Klefbeck

1. Huvudsakliga uppgifter

1.2 Sökande huvudman för forskningen

Stockholms universitet

1.3 Behörig företrädare för forskningshuvudmannen

Jenny Wilder

1.3.1 Ange en titel för behörig företrädare - titel ska innebära ett verksamhetsansvar

Prefekt

1.4 Kommer flera forskningshuvudmän att medverka i forskningsprojektet?

Nej

1.5 Hemvist för forskningen

Specialpedagogiska institutionen, Stockholms universitet

1.6 Ansvarig forskare för projektet

Kamilla Anna Kristina Klefbeck

1.6.1 Institution/hemvist som ansvarig forskare är verksam vid

Specialpedagogiska institutionen, Stockholms universitet

1.7 Är den ansvariga forskaren disputerad?

Ja

Frågor för avgiftskategori

1.9 Hur många forskningshuvudmän kommer att ingå i forskningsprojektet?

En

1.10 Innefattar forskningen endast behandling av personuppgifter?

Ja

2. Typ av forskning – initiala frågor

2.1 Gör en egen bedömning och ange på vilka punkter nedan som forskningen omfattas av 3-4 §§ etikprövningslagen. Observera att myndigheten kan komma att göra en annan bedömning.

✓ 3 § 1 Forskningen innefattar behandling av känsliga personuppgifter.

2.1.1 [Om 3 § 1] Gör en egen bedömning och ange vilken typ av känsliga personuppgifter som kommer att behandlas i projektet. Observera att myndigheten kan komma att göra en annan bedömning.

✓ hälsa

2.2 Önskas ett rådgivande yttrande?

Nej

2.3 Välj ämnesklassificering

2.3.5 Samhällsvetenskap

✓ 50302 Didaktik
✓ 50303 Lärande
✓ 50304 Pedagogiskt arbete

2.5 Särskilda frågor för medicinsk forskning

3. Syfte och frågeställningar

3.1 Skriv en populärvetenskaplig sammanfattning av forskningsprojektet.

För många ungdomar med intellektuell funktionsnedsättning och autism är vardaglig kommunikation en betydande utmaning. I skolan riskerar deras ofta subtila sätt att uttrycka sig – en blick, en gest eller en lätt kroppsvridning – att förbises. Detta kan i sin tur leda till missförstånd och frustration samt minska barnets eller ungdomens möjligheter att delta i undervisningen på sina egna villkor. Vårdnadshavare utvecklar däremot över tid en detaljerad förståelse för hur just deras barn kommunicerar – en erfarenhetsbaserad kunskap som sällan får genomslag i skolans arbete, trots dess stora betydelse för elevens delaktighet och lärande. Projektet tar sin utgångspunkt i denna obalans och undersöker hur familjernas kunskap kan integreras på ett mer systematiskt och verkningsfullt sätt i undervisningen.

Avsikten med det planerade projektet är att undersöka hur vårdnadshavares erfarenheter och insikter kan ges en mer central roll i skolans planering och genomförande av undervisningen. Genom att involvera vårdnadshavare som medforskare, snarare än enbart som informationskällor, skapas möjligheter att utveckla kommunikativa strategier som fungerar både i hemmet och i skolan. Tidigare forskning visar att samarbetet mellan hem och skola ofta präglas av en obalans, där lärare tenderar att uppleva kontakten som god, medan många vårdnadshavare beskriver att deras perspektiv inte efterfrågas eller ges tillräckligt utrymme (Burke et al., 2017; Goldbart & Marshall, 2004). När vårdnadshavares kunskap inte integreras fullt ut riskerar betydelsefulla ledtrådar om barnens kommunikationssätt att gå förlorade, vilket påverkar både delaktighet och välbefinnande.

Forskningsprojektet genomförs i fyra sammanhängande steg under åren 2026–2029. I det första steget besöker forskaren eleven i både hem- och skolmiljö och spelar in videosekvenser av kommunikationen mellan eleven och dess omgivning. Genom noggrann genomgång av videomaterialet blir det möjligt att följa hur en elev uttrycker behov och intentioner, samt hur dessa signaler uppfattas och besvaras av omgivningen. Därigenom synliggörs både kommunikativa styrkor och situationer där elevens uttryck missförstås eller förbises. Med stöd av en japansk forskargrupp med specialistkompetens kring interaktion och barns agens utvecklar forskaren en modell för att uppmärksamma hur elevers kommunikativa initiativ fångas upp i undervisningspraktiken.

I nästa steg möts vårdnadshavare i gemensamma workshops där de responderar på den preliminära observationsmodellen, formulerar gemensamma mål och utvecklar konkreta stöd, såsom signallexikon och pedagogiska anpassningar som underlättar elevernas möjligheter att uttrycka sig i klassrummet.

Den tredje delen av projektet bygger på Lesson Study, en modell där lärare gemensamt planerar, genomför och analyserar undervisningsmoment. De strategier som vuxit fram i workshoparna prövas här i faktiska undervisningssituationer. Genom filmad dokumentation följer både lärare och vårdnadshavare hur elevernas delaktighet, självständighet och sociala engagemang utvecklas över tid. På så sätt kan undervisningen successivt finjusteras med utgångspunkt i elevernas konkreta beteenden och behov.

I projektets avslutande del sammanställs resultaten till en helhetsbild av hur kommunikationen har förändrats, vilka arbetssätt som haft störst betydelse samt hur samspelet mellan hem och skola kan stärkas långsiktigt. Resultaten sprids genom vetenskapliga artiklar, föreläsningar och praktiskt inriktade material anpassade för lärare, specialpedagoger och vårdnadshavare, med målet att göra kunskapen tillgänglig för dem som möter eleverna i deras vardag.

Projektets vetenskapliga bidrag ligger i kombinationen av tre kompletterande perspektiv: ett synsätt där alla uttrycksformer – gester, blickar, ljud och tal – betraktas som meningsfulla; ett neurodiversitetsperspektiv där olikhet ses som en naturlig del av mänsklig variation; samt ett arbetssätt där vårdnadshavares erfarenheter ges samma tyngd som professionell kunskap. Tillsammans skapar dessa perspektiv en forskningsansats som tar elevernas kommunikativa uttryck på allvar och uppmuntrar omgivningen att utveckla ökad lyhördhet.

Genom att ge större utrymme åt de personer som känner ungdomarna bäst – deras familjer – bidrar projektet till att eleverna får fler möjligheter att uttrycka sig, delta och utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Ambitionen är att främja lärmiljöer där varje röst ges utrymme och där samarbetet mellan hem och skola blir en aktiv resurs för att stärka elevernas kommunikation och delaktighet.

3.2 Vad är det vetenskapliga syftet med projektet?

Det vetenskapliga syftet med detta projekt är att utveckla kunskap om hur vårdnadshavares erfarenhetsbaserade förståelse av elevers kommunikation kan integreras systematiskt i skolans undervisningspraktik. Projektet fokuserar särskilt på ungdomar med intellektuell funktionsnedsättning och autism, vars kommunikativa uttryck ofta är kroppsligt och situationsbundet.

Projektet adresserar en kunskapslucka kring hur elevers kommunikativa initiativ uppfattas och hanteras i undervisningen, samt hur den kunskap som utvecklas i hemmet kan bidra till ökad samsyn och bättre kommunikativt stöd i skolan. Tidigare forskning om samverkan mellan hem och skola har i begränsad utsträckning undersökt hur vårdnadshavares perspektiv kan användas som en aktiv resurs i undervisningsutveckling, särskilt för denna elevgrupp.

Genom att kombinera deltagarorienterade forskningsmetoder med modeller för undervisningsutveckling undersöker projektet hur gemensamt framtagna strategier påverkar kommunikationen mellan elever, lärare och vårdnadshavare. Syftet är att bidra med empiriskt grundad kunskap om arbetssätt som kan stärka elevers delaktighet och göra undervisningen mer lyhörd för olika sätt att uttrycka sig.

Studien avgränsas till ett begränsat antal familjer och pedagoger för att möjliggöra en fördjupad analys av kommunikativa processer i konkreta undervisningssammanhang.

3.3 Vilka är de vetenskapliga frågeställningarna?

Projektet utgår från följande vetenskapliga frågeställningar:

1. Hur formas, uttrycks och tolkas kommunikativa signaler i vardagliga interaktioner mellan ungdomar med intellektuell funktionsnedsättning och autism, deras vårdnadshavare och deras lärare?
2. Vilka kommunikativa strategier kan utvecklas när vårdnadshavare deltar som medforskare i att analysera och utforma stöd för elevernas kommunikation?
3. Hur påverkar dessa strategier elevernas delaktighet, engagemang och möjligheter att uttrycka sig i skolmiljön?

3.4 Kommer delar av den forskning som beskrivs i ansökan ske utanför Sverige?

Ja

3.4.1 [Om Ja 3.4] Vilka delar av forskningen kommer ske helt eller delvis i Sverige?

✓ Rekrytering av forskningspersoner
✓ Inhämtande av underlag
✓ Genomförande av försök
✓ Genomförande av analys
✓ Genomförande av bearbetning.

3.4.2 [Om Ja 3.4] Vilka delar av forskningen kommer ske helt eller delvis utanför Sverige?

✓ Genomförande av analys

3.4.3 [Om Ja 3.4] Beskriv hur de delar av forskningen som sker utanför Sverige kommer att genomföras.

En mindre del av projektet omfattar metodreflekterande forskningsseminarier som genomförs utanför Sverige. Dessa seminarier avser analysdiskussioner där projektledaren visar korta sekvenser av redan insamlat videomaterial vid forskningsseminarier för forskare verksamma vid Faculty of Education, University of Tokyo. Syftet med seminarierna är att projektledaren ska få metodstöd kring hur kommunikativa situationer kan förstås och analyseras.

Seminarierna genomförs i realtid. Projektledaren ansvarar för visningen av videomaterialet, som visas direkt från en lösenordsskyddad extern hårddisk. Forskarna vid University of Tokyo ser materialet tillsammans med projektledaren på en gemensam skärm och har ingen möjlighet att spara, spela in eller ta del av materialet på egen hand. Inget videomaterial förs över till de forskare som deltar i seminarierna, och projektledaren behåller full kontroll över visningen under hela processen.

Ingen rekrytering av deltagare sker utomlands. All kontakt med familjer, lärare och elevassistenter sker i Sverige. All datainsamling, inklusive videoinspelningar, observationer och material från workshops, genomförs i Sverige och lagras på en säker server vid Stockholms universitet.

Utanför Sverige sker inga moment där personuppgifter överförs, lagras eller behandlas självständigt av andra forskare. Den begränsade visning av videodata som sker under stängda forskningsseminarier innebär inte någon överföring eller självständig behandling av personuppgifter av andra forskare. På detta sätt kan metodstöd erhållas utan att personuppgifter delas eller lämnar projektledarens kontroll.

4. Metod

Frågor i nedanstående avsnitt ska bara besvaras avseende den forskning som ska ske i Sverige

4.1 Redogör för metod inkl. proceduren, tekniken eller behandlingen.

Forskningen genomförs med etablerade metoder för att studera kommunikativa processer i hem- och skolmiljöer. Projektet tar avstamp i sociosemiotiska och multimodala perspektiv på kommunikation (Halliday, 1993; Kress, 2010), där elevers uttryck förstås som ett samspel mellan tal, gester, blickar och kroppsliga handlingar. Datainsamlingen omfattar videobaserad interaktionsanalys enligt Goodwin (2018), deltagarorienterade arbetssätt inspirerade av participatory action research (Walmsley & Mannan, 2009) samt undervisningsutveckling genom Lesson Study (Lewis, 2015; Klefbeck, 2020; 2024).

1. Videoinspelningar i hem- och skolmiljö (2026 och 2028)
I projektets första fas genomförs videoinspelningar i elevernas hem- och skolmiljö. Inspelningarna dokumenterar vardagliga situationer med fokus på elevernas kommunikativa uttryck och de vuxnas respons. Videomaterialet används för att analysera interaktionsmönster och kontextuella faktorer som påverkar kommunikationen, i linje med interaktionsanalytiska principer (Goodwin, 2018). Videoinspelningarna utgör det primära empiriska materialet i projektet. I anslutning till den inledande analysen genomförs metodreflekterande analysdiskussioner i internationell forskningsmiljö, där projektledaren använder utvalda videosekvenser för att få metodstöd kring analys av kommunikativa situationer.

2. Workshops med vårdnadshavare (2026–2027)
I workshopfasen arbetar vårdnadshavare med den preliminärt utvecklade analysmodellen. Fokus ligger på vårdnadshavarnas erfarenheter och kunskap om hur deras egna barn kommunicerar i vardagen, samt på hur modellen kan användas för att uppmärksamma, tolka och reflektera kring interaktion och kommunikation i olika sammanhang. Genom gemensamma samtal bidrar vårdnadshavarna med reflektioner kring vilka aspekter av kommunikationen som är betydelsefulla att uppmärksamma, samt hur modellen kan stödja en mer nyanserad förståelse av barnens uttryck.

Arbetssättet följer principer för deltagarorienterad forskning (Walmsley & Mannan, 2009), där vårdnadshavarnas erfarenheter utgör en central kunskapskälla i vidareutvecklingen av modellen. Workshops dokumenteras genom ljud- eller videoinspelning och analyseras tematiskt utifrån återkommande mönster.

3. Lesson Study i skolmiljö (2027–2028)
De strategier och stödstrukturer som utvecklats i projektets tidigare faser prövas i undervisningen genom Lesson Study, en metod som bygger på systematisk planering, genomförande och analys av lektioner (Lewis, 2015; Klefbeck, 2020; 2024). Lektionerna genomförs i ordinarie undervisning och videodokumenteras. Fokus ligger på att undersöka hur kommunikativa stödstrukturer fungerar i praktiken, med särskild uppmärksamhet på hur lärare och annan undervisande och, eller stödjande personal uppmärksammar, tolkar och besvarar elevens signaler.

4. Intervjuer och frågeformulär (2026–2029)
Semi-strukturerade intervjuer genomförs med vårdnadshavare och skolpersonal för att belysa deras erfarenheter av kommunikationen samt av de arbetssätt och strategier som utvecklats inom projektet. Intervjuerna transkriberas ordagrant. Därutöver används enkla frågeformulär för att samla in bakgrundsinformation (t.ex. yrkeserfarenhet, roll i relation till eleven och kontextuella förutsättningar i hem och skola). Frågeformulären används i ett deskriptivt syfte.

Analysen genomförs med kvalitativ innehållsanalys enligt Elo och Kyngäs (2008), där återkommande teman identifieras och relateras till övriga datakällor.

Datatyper och tillförlitlighet
Insamlade data omfattar:
• videoinspelningar av interaktioner och lektioner,
• intervjuer och transkriptioner,
• workshopdokumentation
• bakgrundsdata från frågeformulär.

Tillförlitlighet säkerställs genom triangulering mellan olika datakällor, systematisk dokumentation av analysprocessen samt deltagarvalidering av preliminära tolkningar.

Databehandling och lagring
All data lagras i Sverige i Stockholms universitets säkrade Nextcloud-miljö, som uppfyller kraven enligt GDPR. Som komplement, används lösenordsskyddade externa hårddiskar

Delar som sker utomlands
En begränsad del av analysdiskussionerna genomförs vid forskningsmöten i Japan. Under dessa möten visar projektledaren korta filmsekvenser i realtid i syfte att få metodstöd kring analys av kommunikativa situationer. Dessa diskussioner utgör ett komplement till det pågående analysarbetet i projektet och syftar till att fördjupa och kvalitetssäkra de analytiska tolkningarna. Inget material förs över eller lagras utomlands. Ingen rekrytering av deltagare eller datainsamling sker utanför Sverige.

4.2 Om forskningen går ut på att pröva en ny metod eller behandling: Redogör för på vilket sätt metoden skiljer sig från den ordinarie verksamheten.

Metodens särskilda inslag
Elevens vardag, både i hemmet och i skolan, fortgår som vanligt. Det som tillkommer är observations- och dokumentationsmoment som riktar sig till de personer som interagerar med eleven i sin vardag, det vill säga vårdnadshavare i hemmet och pedagogisk personal i skolan.

I hemmet medför forskningen förändringen att forskaren kommer på besök och videodokumenterar och observerar hur kommunikativa signaler uttrycks och besvaras (metoden beskrivs i Goodwin, 2018; Halliday, 1993; Kress, 2010). Vårdnadshavarna förändrar inte sina aktiviteter eller sitt sätt att vara med barnet; de deltar i sin vanliga hemmiljö medan forskaren dokumenterar.

I skolmiljön följer undervisningen i huvudsak ordinarie rutiner. De moment som tillkommer är:
•att korta videoinspelningar genomförs av redan pågående undervisning,
•att lärarna (och även elevassistenter utifrån undervisningsgruppernas organisering) deltar i analyser av videoinspelat material av egna och kollegors agerande i klassrummet,
•att forskaren leder och introducerar Lesson Study-strukturen för att systematiskt pröva små justeringar av kommunikativa strategier (Lewis, 2015; Klefbeck, 2020; 2024).

•att vårdnadshavare ges en aktiv roll genom utrymme att respondera vid lärarnas reflektionsmöten.

Lesson Study är en etablerad modell för undervisningsutveckling där fokus ligger på lärarens arbete, inte på att påverka eleven direkt. Eleverna deltar i ordinarie undervisning, och de förändringar som görs handlar om hur lärare uppmärksammar och tolkar elevernas uttryck (Klefbeck, 2022), vilket är en del av vanlig pedagogisk verksamhet.

Workshops med vårdnadshavare innebär heller ingen avvikelse för eleverna; dessa sker utanför elevens deltagande och bygger på deltagarnas erfarenhetsbaserade kunskap (Walmsley & Mannan, 2009).

De planerade momenten (lesson study och workshops) som riktar sig alltså till de deltagande vuxna – vårdnadshavare och skolpersonal – inte till eleverna, och innebär ingen förändring av barnets vardagliga aktiviteter eller skolgång.

4.3 Redogör för tidigare erfarenheter (egna och/eller andras) av den valda metoden.

Det planerade projektet bygger på metoder med stark förankring inom forskning om undervisning, kommunikation och delaktighet. Kombinationen av videobaserad observation, lesson study-inspirerad analys och participatory action research (PAR) möjliggör en fördjupad förståelse av hur pedagogiska handlingar och kommunikativa stöd formas i lärmiljön. En central del av projektet är att vårdnadshavare deltar som medforskare.

Projektet genomförs som ett enpersonsprojekt (finansierat genom VR:s etableringsbidrag). Jag som är ansvarig forskare har 20 års yrkeserfarenhet av pedagogiskt arbete inom de anpassade skolformerna, i roller som elevassistent, förskollärare, speciallärare och biträdande rektor. Denna yrkesbakgrund ger förståelse för undervisningens villkor. Därutöver har jag erfarenhet av att vara korttidsfamilj åt barn med intellektuell funktionsnedsättning och autism.

I tidigare forskning har jag arbetat med videodokumentation och kollegiala samtal för att analysera lärares och elevassistenters undervisningshandlingar och kommunikativa strategier. Fältstudier i Tokyo 2023, där jag följde professor Manabu Satos arbete, har dessutom gett fördjupad insyn i den japanska lesson study-traditionens analysprinciper och observationstekniker. Detta har stärkt min metodkompetens avseende långsam analys, fokus på lärandehändelser och systematisk dokumentation i undervisningspraktik.

PAR är en ny metod för mig, men projektets inriktning ligger nära de samarbets- och analysformer som jag tidigare arbetat med i både praktik och forskning. I projektet är PAR en bärande metod, där vårdnadshavares perspektiv är integrerat i hela kunskapsprocessen och bidrar till att synliggöra kommunikativa mönster som annars riskerar att förbli dolda.

Internationellt är lesson study en etablerad modell för undervisningsutveckling, och videobaserad interaktionsanalys används brett inom forskning om kommunikation och delaktighet hos elever i behov av stöd. PAR har en lång global tradition inom funktionshinder- och utbildningsforskning.

5. Tidsplan

Frågor i nedanstående avsnitt ska bara besvaras avseende den forskning som ska ske i Sverige

5.1 Förväntat startdatum för projektet:

2026-03-20

5.2 Förväntat slutdatum för projektet:

2029-12-31

5.3 Tidsplan för de olika delar som ingår i projektet:

Projektet genomförs 20 mars 2026–31 december 2029 och omfattar fyra delstudier som successivt bygger vidare på varandra.

Under 2026 sker etablering och rekrytering efter etikgodkännande, följt av Delstudie 1 (Interaction Study) med videobaserade observationer och inledande analys av kommunikativa och didaktiska mönster i undervisningen.

Från och med slutet av 2026 samt under 2027 genomförs Delstudie 2 (Participatory Study with Caregivers), där vårdnadshavare deltar som medforskare i PAR-cykler som inkluderar gemensam problemformulering, analys och återkoppling.

År 2028 genomförs Delstudie 3 (Lesson Study) med planering, observation, fördjupad kollegial analys och dokumentation av förändrade undervisningspraktiker.

År 2029 genomförs Delstudie 4 (Narrative Synthesis) med tvärgående analys, modellutveckling, vetenskaplig publicering och återföring till deltagarna.

6. Datainsamling

Frågor i nedanstående avsnitt ska bara besvaras avseende den forskning som ska ske i Sverige

6.1 Redogör för datainsamling och datas karaktär.

Datainsamling och datamaterialets karaktär
Datainsamlingen har en kvalitativ utforskande ansats, vilket innebär att fokusområden och analysdjup kan justeras utifrån vad som framträder i materialet. Projektet använder tre sammanhängande datakällor: videobaserad dokumentation av interaktion, participatory action research (PAR) med vårdnadshavare som medforskare, samt lesson study-inspirerade planerings- och analysmöten med lärare och elevassistenter, där även vårdnadshavare bidrar med återkoppling. Därutöver används intervjuer och kortare frågeformulär för att samla in kompletterande bakgrundsinformation från vårdnadshavare och skolpersonal.

Designen utgår från tidigare forskning om undervisningens kommunikativa komplexitet i anpassad skola (Klang et al., 2019; Dell'Anna et al., 2022) samt från etablerade japanska arbetssätt för noggrann analys av undervisning (Sato; Asai), vilka projektledaren tidigare studerat på plats i Japan (Klefbeck, 2024).

Kontext och deltagare
Studien kan genomföras i 1–4 verksamheter inom anpassad grundskola, antalet medverkande skolor beroende på hur de deltagande vårdnadshavarnas barn är fördelade mellan olika geografiska områden, samt i vilka verksamheter videobaserad dokumentation, efter inhämtat samtycke, kan genomföras. Eftersom PAR-delen utgör projektets kärna och bygger på ett nära, iterativt samarbete med familjer är projektet inriktat på att arbeta tillsammans med fyra familjer (möjligt intervall 3–5).

Ur de deltagande verksamheterna kan, beroende på samtycke, följande forskningspersoner och material inkluderas: 4–12 elever per skola i den videobaserade dokumentationen, fyra familjer som kärngrupp i PAR-delen samt 5–8 pedagoger per skola (lärare och elevassistenter) i lesson study-delen. Om flera skolor deltar samlas en motsvarande avgränsad datamängd in per skola för att möjliggöra jämförbar analys.

Videobaserad dokumentation
Videoinspelning sker under utvalda hem- undervisningssituationer i elevernas ordinarie hem-, och skolmiljöer. Elevernas kommunikativa uttryck, såsom blick, vokala signaler och kroppsliga reaktioner, dokumenteras tillsammans med vårdnadshavarnas, respektive pedagogernas handlingar för att möjliggöra analys av hur kommunikativt stöd etableras och anpassas i realtid.

Participatory Action Research (PAR) med vårdnadshavare
I PAR-delen deltar vårdnadshavare som medforskare, träffarna dokumenteras genom ljud- och/eller bildupptagade workshops samt deltagarnas skriftliga reflektioner. Arbetet fokuserar på en analys- och reflektionsmodell som vårdnadshavarna ges möjlighet att pröva och vidareutveckla utifrån erfarenheter av barnens kommunikation i vardagen. Videoklipp kan vid behov användas som stöd, men fokus ligger på modellens användbarhet snarare än på gemensam analys av enskilt videomaterial. Arbetet sker iterativt och används för att utveckla projektets fokusområden.

Lesson Study
Lesson study-delen bygger på principer om djup innehållsanalys och kollegial reflektion (Sato; Asai). Datainsamlingen omfattar videodokumenterade forsknings lektioner, analysmöten samt planerings- och reflektionsdokument. Syftet är att följa hur pedagogers förståelse av kommunikativa stödstrukturer utvecklas över tid och hur undervisningen förändras genom flera cykler.

Intervjuer, frågeformulär och övrigt material
Semi-strukturerade intervjuer med vårdnadshavare och skolpersonal samt enkla frågeformulär används för att samla in bakgrundsdata och erfarenheter av kommunikation och samverkan. Dessa data används för att kontextualisera det övriga materialet och utgör inte projektets primära empiri. Forskarens egna fältanteckningar används som kompletterande material.

Datamaterialet är huvudsakligen kvalitativt. Enklare kvantifierade inslag (t.ex. frekvensräkning eller tidskodning) kan förekomma om analytiskt motiverat.
Datainsamlingen påbörjas först efter etikgodkännande. Elevernas deltagande innebär ingen förändring av hemmets aktiviteter, eller undervisningens innehåll; analysen riktas mot

kommunikativa mönster och undervisningens utformning, inte mot bedömning av enskilda elever.

6.2 Redogör för de beräkningar och/eller överväganden som motiverar undersökningsmaterialets storlek.

Projektets design är kvalitativ och explorativ (utforskande), och syftar inte till statistisk generaliserbarhet. Datamaterialets omfattning har därför bestämts utifrån principer om informationsstyrka och möjligheten att genomföra en fördjupad analys av kommunikativa processer.

Urvalet; Fyra "case-elever" står i projektets centrum, där det kring varje case-elev finns 1-2 vårdnadshavare (vilket sammansatt ger 4-8 vårdnadshavare). Vårdnadshavarna observeras i hemmet och deltar i Participatory Action Research (PAR)-delen. Troligtvis kommer medverkande case-elever att undervisas i olika undervisningsgrupper/skolor, vilket medför 4 medverkande skolor, med 5–8 pedagoger per skola (sammanlagt cirka 20-32 pedagoger). I varje undervisningsverksamhet kan det även finnas andra elever som kan interagera med undervisande personal och caseelev i fokus, (vid 1-10 elever/per grupp medverkar ytterligare 4-40 elever). Antalet deltagare är avvägt utifrån följande överväganden:

Analysbar datamängd: Videobaserad analys av kommunikativa uttryck är resurskrävande. Ett begränsat urval möjliggör noggrann tidskodning och fördjupad kvalitativ analys utan att materialet blir ohanterligt.

Informationsstyrka: För elever med omfattande kommunikativa stödbehov behövs rik och kontextbunden data, snarare än många deltagare. Det föreslagna omfånget ger tillräcklig variationsbredd för att besvara forskningsfrågorna.

PAR-metodens krav: En kärngrupp om fyra familjer ger möjlighet till iterativa dialoger och medforskande delaktighet. Ett större antal skulle minska möjligheten till fördjupning.

Lesson Study-cykler: 5–8 pedagoger per skola är ett etablerat och hanterbart omfång för planering, observation och analys.

Flera skolor: Om flera skolor deltar samlas motsvarande avgränsad datamängd in per skola, vilket möjliggör jämförbarhet utan att datamängden växer okontrollerat.

Detta sammantaget bedöms ge ett material som är tillräckligt omfattande för att besvara forskningsfrågorna, samtidigt som det är hanterbart och etiskt rimligt.

6.3 Hur kommer undersökningsprocedurerna att dokumenteras?

Undersökningsprocedurerna dokumenteras genom videoinspelningar av hem- och undervisningssituationer samt genom ljud- och/eller bildupptagning av workshops, analysmöten och reflektionssamtal med deltagande vårdnadshavare och personal. Videodokumentation behövs eftersom elevernas kommunikativa uttryck ofta innefattar subtila signaler – exempelvis blickskiften, kroppsliga reaktioner, gester och vokala uttryck – som inte kan fångas tillräckligt

genom enbart ljudinspelning eller fältanteckningar. Denna dokumentation möjliggör en noggrann, tidsbunden analys av hur kommunikativa stöd etableras och förändras i realtid.

Därutöver dokumenteras intervjuer genom ljudinspelning och transkribering samt frågeformulär i skriftlig form.
Ljud- och/eller bildupptagning av reflektionsmöten, workshops och lesson study-analysmöten används för att säkerställa en korrekt dokumentation av hur deltagande vårdnadshavare och personal tolkar och beskriver elevers kommunikativa uttryck. Inspelning används enbart för personer som själva samtycker till att ingå i dokumentationen.

Utöver inspelat material förs forskningsanteckningar/loggbok som dokumenterar kontextuella faktorer, metodjusteringar och analytiska överväganden. Planeringsdokument, reflektionsunderlag och observationsprotokoll från lesson study-processen samlas också in.

Personuppgifter som kan komma att dokumenteras
Följande personuppgifter kan förekomma i inspelningar och projektmaterial:
•namn och kontaktuppgifter från deltagande vårdnadshavare och personal (insamlas som del av samtyckesprocess och kommunikation)
•visuell identitet vid videodokumentation av undervisning, workshops eller analysmöten
•röst och muntliga utsagor från personer som deltar i inspelade moment
•elevbeteenden och kommunikativa uttryck, vilka utgör personuppgifter eftersom de kan kopplas till en identifierbar individ

I den aktuella kontexten kan dokumentationen indirekt indikera hälsa och funktionsnedsättning, vilket innebär att materialet i praktiken innehåller känsliga personuppgifter enligt GDPR.

6.4 Hur kommer insamlade data att hanteras och förvaras?

All insamlad data i forskningsprojektet kommer att hanteras och förvaras så att obehöriga inte får tillgång till materialet. Videoinspelningar från hem- och undervisningssituationer samt ljud- och/eller bildupptagningar från workshops, analysmöten och reflektionssamtal med vårdnadshavare och personal förs direkt efter insamling över till Stockholms universitets säkra Nextcloud-miljö, som uppfyller kraven för behandling av känsliga personuppgifter. Som komplement kan lösenordsskyddade hårddiskar användas för att möjliggöra arbete med materialet vid tillfällen då internetuppkoppling saknas. Dessa hårddiskar förvaras säkert av forskaren och låses in i kassaskåp på Specialpedagogiska institutionen när de inte används aktivt. Material i fysisk form (t.ex. dokument eller reflektionsanteckningar) förvaras säkert under analysfasen och förs därefter över till låsbart skåp på institutionen.

En kodnyckel upprättas för projektet. Kodnyckel och samtyckesformulär förvaras separat från övrigt forskningsmaterial i kassaskåp på Specialpedagogiska institutionen. Samtliga transkriberingar, observationsanteckningar och analysfiler pseudonymiseras, och direkt identifierande uppgifter avlägsnas från arbetsmaterialet. Återkoppling till enskilda deltagare är endast möjlig via kodnyckeln.

Behandlingen av personuppgifter sker i enlighet med EU:s dataskyddsförordning (GDPR). Stockholms universitet är personuppgiftsansvarig för projektet och behandlingen grundas på

allmänt intresse. Som statlig myndighet omfattas universitetet av offentlighetsprincipen, vilket innebär att insamlade uppgifter kan begäras ut som allmän handling. Uppgifter lämnas dock endast ut i den mån de inte omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen.

De insamlade uppgifterna behandlas under projektets genomförande och bevaras därefter i minst tio (10) år i enlighet med Stockholms universitets regler för bevarande och gallring av forskningsdata.

En datahanteringsplan upprättas innan projektstart och uppdateras fortlöpande under projektets gång.

7. Etiska överväganden

Frågor i nedanstående avsnitt ska bara besvaras avseende den forskning som ska ske i Sverige

7.1 Vilka risker kan ett deltagande medföra för de forskningspersoner som ingår i forskningsprojektet?

Projektet innebär inga kända risker för fysisk smärta, eller skada, men deltagandet kan medföra psykiskt obehag, integritetsintrång och risk för identifiering. Dessa risker rör framför allt dokumentation av kommunikativa uttryck hos elever med omfattande stödbehov, samt de situationer där vårdnadshavare och personal reflekterar över elevens lärande och kommunikation.

Risk för integritetsintrång på kort och lång sikt;
Eftersom både skol- och hemsituationer dokumenteras, och eftersom kommunikativa uttryck hos elever inom anpassad grund-, och gymnasieskola ofta är nära sammanlänkade med funktionsnedsättning, finns en inneboende risk att videomaterialet indirekt avslöjar känsliga personuppgifter. Detta gäller även ljud- och bildupptagningar från workshops och analysmöten där deltagare beskriver elevens sätt att kommunicera, lära eller uttrycka behov. Om detta material skulle spridas eller hanteras felaktigt skulle ett integritetsintrång kunna uppstå både omedelbart (t.ex. genom oavsiktlig exponering) och på lång sikt (t.ex. om identifierande information på sikt skulle kunna kopplas tillbaka till en individ).

Risk för upplevelser av obehag eller utsatthet;
Vårdnadshavare kan uppleva obehag när de diskuterar sitt barns kommunikativa svårigheter, vardagsutmaningar eller stödbehov. Samtal om elevens situation i hemmet eller skolan kan väcka känslomässiga reaktioner, särskilt om tidigare erfarenheter varit svåra. Forskningsledaren kommer därför att vara lyhörd, anpassa tempo och innehåll vid behov pausa, samt tydliggöra att deltagandet är helt frivilligt.

Personal kan uppleva en viss utsatthet när undervisningssituationer analyseras gemensamt. I lesson study-processer kan det finnas en oro för att den egna undervisningen värderas snarare än studeras. Detta hanteras genom tydliga etiska riktlinjer och fokus på undervisningsdesign, inte individprestation.

Risker för eleverna i dokumenterade miljöer;
För eleverna finns en låg men reell risk att videokamerans närvaro upplevs som störande eller

integritetskänslig. Detta gäller särskilt elever som är känsliga för förändringar eller nya stimuli i miljön. Eftersom dokumentationen sker i elevens ordinarie skol- och hemmiljöer, och inte innebär någon förändring av aktivitetens innehåll, bedöms risken som begränsad. Samtidigt är forskaren särskilt uppmärksam på att elever kan visa obehag icke-verbalt genom exempelvis undvikande, kroppsspråk eller förändrat deltagande. Vid minsta tecken på motstånd avbryts dokumentationen omedelbart. Även personal och vårdnadshavare kan när som helst begära paus eller avbrott.

Risk för indirekt påverkanssituation inom familjer;
Eftersom flera personer från samma familj kan delta i PAR-delen finns en risk att någon upplever sig indirekt påverkad av andras beslut att delta. Därför säkerställs att varje individ får egen information, kan fatta ett självständigt beslut och när som helst kan välja att avstå utan att det påverkar andra familjemedlemmars deltagande.

Risk för feltolkning av kommunikativa uttryck;
Eleverna i studien kommunicerar ofta med alternativa eller subtila uttryckssätt. Det finns därför en risk att forskaren eller andra deltagare misstolkar elevens intentioner eller känslor. Denna risk minimeras genom att videomaterial används som gemensam referenspunkt, att tolkningar görs iterativt och kollegialt, samt genom att forskaren triangulerar personalens och vårdnadshavares perspektiv.

Ångra deltagande
Det finns en risk att forskningspersoner i efterhands ångrar sitt deltagande. Forskningspersonerna kommer dock att på ett tydligt sätt informeras om att de kan återta sitt samtycke fram till publikation och att data om dem då raderas.

Risk kopplad till personuppgiftshantering;
Det finns en generell risk att en deltagare kan identifieras trots pseudonymisering, särskilt eftersom visuella och kommunikativa uttryck i sig kan vara unika. Den allvarligaste formen av risk skulle vara obehörig spridning av videomaterial. Denna risk bedöms dock som mycket låg, då all data lagras i Stockholms universitets krypterade Nextcloud-miljö, vilket kompletteras av lösenordsskyddade hårddiskar, att kodnycklar förvaras separat kassaskåp, och att åtkomst är strikt begränsad till projektansvarig forskare. Forskaren i projektet har dock omfattande erfarenhet av att pseudonymisera data och riskerna för att forskningspersonerna ska kunna identifieras trots pseudonymiseras bedöms vara mycket lång. Behandlingen följer GDPR, etikprövningslagen och universitetets bevarande- och gallringsrutiner.

7.2 Vilken nytta kan ett deltagande medföra för de forskningspersoner som ingår i forskningsprojektet?

Deltagandet kan medföra flera typer av nytta för de medverkande forskningspersonerna och för personer i deras närmiljö. Genom att kommunikativa uttryck dokumenteras och analyseras systematiskt, kan både vårdnadshavare och undervisande personal få en fördjupad förståelse för elevens sätt att uttrycka sig, initiera samspel och delta i undervisningen. Detta kan bidra till att synliggöra resurser, behov och möjligheter som annars riskerar att förbli osedda.

För vårdnadshavare innebär deltagandet en möjlighet att reflektera över elevens kommunikativa styrkor och utmaningar tillsammans med forskare och personal, vilket kan medföra ökad klarhet,

nya perspektiv och en känsla av delaktighet i skolans arbete. PAR-metoden ger dessutom vårdnadshavare en aktiv roll i analys och utvecklingsarbete, vilket kan stärka upplevelsen av inflytande och erkännande.

För skolpersonal kan deltagandet skapa direkt nytta genom det kollegiala lärande som sker i lesson study-processen. Den fördjupade analysen av undervisning och kommunikationsstöd kan leda till mer träffsäkra didaktiska strategier, ökad samsyn i arbetslaget och bättre förmåga att tolka elevers multimodala uttryck. Detta kan i sin tur bidra till att elevernas lärandemiljö blir mer anpassad och inkluderande.

Flera barn/unga kan indirekt få nytta av studien genom att deras kommunikativa intentioner synliggörs, att lärmiljön anpassas tydligare efter deras behov och att samspelet mellan hem och skola stärks. Även om projektet inte syftar till individuella interventioner, kan de utvecklade arbetssätten komma eleverna till godo under projektets gång.

På en mer övergripande nivå kan projektet ge ny kunskap om hur kommunikationsstöd kan utvecklas i anpassad skola genom nära samarbete mellan hem och skola. Detta är ett område där tidigare forskning är begränsad, och resultaten kan därför bidra till bättre förståelse, mer träffsäkert stöd och i förlängningen ökad delaktighet för elever med omfattande kommunikationsbehov.

7.3 Gör en värdering av förhållandet mellan riskerna och nyttan av projektet.

Sammantaget bedöms riskerna i projektet som begränsade. De risker som finns rör framför allt potentiella integritetsintrång, risk för identifiering och upplevelser av obehag i samband med videodokumentation och reflekterande samtal. Dessa risker hanteras genom omfattande skyddsåtgärder, såsom strikt pseudonymisering, säker lagring i universitetets krypterade system, separata kodnycklar och möjligheten för deltagare att när som helst avbryta sitt deltagande eller stoppa dokumentation. En skyddsfaktor i projektet är forskningsledarens tidigare yrkeserfarenhet av målgruppen. Den praktiska risken för skada bedöms därför som låg.

Den nytta som projektet kan medföra är däremot betydande, både för de direkt medverkande forskningspersonerna och för grupper med liknande behov. Genom att kommunikativa uttryck analyseras systematiskt kan elevens sätt att initiera samspel och delta i undervisningen förstås bättre, vilket kan stärka både undervisningens kvalitet och samspelet mellan hem och skola. Vårdnadshavare får möjlighet att bidra aktivt till analysen och utvecklingen av kommunikativa stödstrukturer, och personal får tillgång till ett strukturerat och kollegialt lärande som kan förbättra deras didaktiska kompetens. Detta kan i sin tur skapa mer anpassade och inkluderande lärmiljöer för elever med omfattande kommunikationsbehov.

Även på samhällsnivå kan projektet bidra med ny kunskap inom ett område som i dag är otillräckligt beforskat. Det vetenskapliga värdet och den praktiska nyttan för elever, vårdnadshavare, personal och skolhuvudmän är därmed högt, samtidigt som riskerna bedöms vara små. Sammantaget överstiger nyttan med projektet tydligt de risker som deltagandet kan medföra.

7.4 Beskriv hur projektet har utformats för att minimera riskerna för forskningspersonerna.

Projektet är utformat för att minimera de risker som identifierats. Videodokumentation och ljud-/bildupptagning används endast när det är nödvändigt för att analysera de kommunikativa uttryck som är centrala för forskningsfrågorna. Denna typ av data kan inte samlas in på ett mindre integritetskänsligt sätt utan att forskningsfrågorna förlorar sin relevans. All dokumentation sker i elevens ordinarie skol- och hemmiljöer, och forskaren avbryter omedelbart om en elev, verbalt eller icke-verbalt, visar obehag. Personal, vårdnadshavare och barn/elev kan när som helst be forskaren att stoppa dokumentationen.

För att minska risken för obehag får samtliga deltagare tydlig muntlig och skriftlig information om projektets syfte, vad dokumentationen innebär och att deltagandet är frivilligt. Samtycke inhämtas individuellt, och deltagare kan avbryta sin medverkan utan motivering fram till publicering. I PAR-delen betonas att varje familjemedlem fattar sitt eget beslut oberoende av andra. Om känsliga uppgifter uttrycks under inspelning kan deltagaren begära att just det avsnittet raderas.

Forskaren är särskilt lyhörd för tecken på utsatthet, hos barn/unga, vårdnadshavare och personal. Vid behov kan forskningspersonen få kontaktuppgifter till relevanta samhällsaktörer eller stödinstanser, om samtalen väcker frågor eller behov av stöd som ligger utanför projektets ramar.

Vid analysmöten och workshops betonas att fokus ligger på undervisningens utformning och kommunikativa processer, inte på att värdera individuella prestationer. Forskarens roll är att stödja en trygg samtalsmiljö, samt att anpassa tempo och innehåll efter deltagarnas signaler.

Risken för identifiering och integritetsintrång minimeras genom att all data pseudonymiseras så snart det är möjligt. Kodnyckeln förvaras separat i ett kassaskåp och endast projektansvarig forskare har åtkomst till den. Övrig data lagras i lösenordsskyddade hårddiskar samt i krypterade Nextcloud-miljö med strikt åtkomstbegränsning. Ingen data exporteras till externa molntjänster.

7.5 Identifiera och precisera om eventuella etiska problem (nackdelar/fördelar) kan uppstå i ett vidare perspektiv genom forskningsprojektet.

En fördjupad förståelse för hur kommunikativa uttryck kan uppmärksammas och stödjas i anpassad skola kan vara värdefull även för andra verksamheter som arbetar med personer med omfattande kommunikations- och stödbehov, exempelvis inom habilitering, daglig verksamhet eller omsorg. På så sätt kan projektet bidra till bredare kunskap om delaktighet och kommunikationsstöd i grupper som historiskt har varit understuderade.

Ett etiskt problem i ett vidare perspektiv är att vårdnadshavare i PAR-processen kan komma att dela känsliga uppgifter om sina barn, som barnen själva kanske inte hade uttryckt eller valt att dela. Detta är en risk som återkommer i studier där närstående deltar för personer med omfattande kommunikationssvårigheter, inklusive många med IF och autism. Samtidigt är sådan kunskap nödvändig för att förstå elevens sammanhang och för att kunna utveckla mer rättvisande och fungerande kommunikativa stödstrukturer. För att minimera riskerna får vårdnadshavare

noggrann information om vad det innebär att dela uppgifter, och allt material pseudonymiseras och lagras säkert.

Det finns även en indirekt risk att personal i reflexionsmöten lämnar detaljerade beskrivningar av elever eller kollegiala processer som kan uppfattas som integritetskänsliga. För att motverka detta betonas att lesson study inte syftar till att utvärdera individer, utan att gemensamt analysera undervisningens utformning. Forskaren styr samtalen mot undervisningsdesign och kommunikativa processer snarare än individbundna beskrivningar.

Forskningsresultat kan, som all forskning, komma att tolkas på olika sätt i efterhand. Det kan innebära både fördelar och risker. En möjlig etisk utmaning är att grupper av elever med IF och autism riskerar att framställas som homogena, trots stora individuella variationer. Projektet hanterar denna risk genom att tydligt framhålla individuella skillnader och genom att analysera kommunikativa uttryck i relation till specifika undervisnings- och interaktionssammanhang, inte i relation till diagnos.

8. Forskningspersoner

Frågor i nedanstående avsnitt ska bara besvaras avseende den forskning som ska ske i Sverige

8.1 Hur görs urvalet av forskningspersoner?

Projektet omfattar tre grupper av forskningspersoner:

1. barn/unga (här även benämnda som elever) med intellektuell funktionsnedsättning i kombination med autism. Cirka 4 av dessa kommer att fungera som "case-elever".

2. vårdnadshavare till de elever som väljs ut som case-elever (1–2 per elev), samt

3. skolpersonal som arbetar nära case-eleverna (lärare, speciallärare och elevassistenter).

Urvalet är strategiskt och syftar till att möjliggöra analys av kommunikativa processer i hem och skola. Fyra elever kommer att fungera som "case-elever" och utgör projektets huvudsakliga analytiska fokus. Därutöver kan ytterligare elever i samma undervisningsmiljö komma att ingå i videodokumentation och i undervisningsmoment som utvecklas inom lesson study-delen.

Endast vårdnadshavare till case-eleverna rekryteras till den participatoriska forskningsprocessen. Den skolpersonal som arbetar närmast eleverna rekryteras till lesson study-cyklerna.

Eftersom videodokumentation sker i ordinarie undervisningsmiljö kan även andra elever förekomma i bild. Dessa elever är inte föremål för analys men blir forskningspersoner i juridisk mening om de kan identifieras. För dem inhämtas vårdnadshavares samtycke samt elevens samtycke/assent. Om samtycke inte ges säkerställs att eleven inte filmas eller att dokumentationen avbryts.

Elever utan intellektuell funktionsnedsättning och autism inkluderas inte som analytiska forskningspersoner, eftersom projektet specifikt avser denna målgrupp. Familjer och skolor utanför Stockholmsområdet exkluderas av praktiska skäl för att möjliggöra samverkan.

Rekrytering sker via Autism Stockholm. Forskaren har etablerat kontakt och kommer att annonsera i nyhetsbrev. Intresserade vårdnadshavare tar kontakt med forskaren, som ger individuell information och inhämtar skriftligt samtycke. När case-elever identifierats tillfrågas deras vårdnadshavare om deltagande i PAR-delen. Undervisande personal tillfrågas därefter. Elever informeras först efter vårdnadshavares (VH) samtycke - samtycke inhämtas genom VH.

8.2 Hur många forskningspersoner kommer att inkluderas i Sverige?

80

8.3 Ange ålder på forskningspersoner som kommer att inkluderas i projektet.

✓ 0-17
✓ 18-64
✓ 65+

8.5 Vilka urvalskriterier kommer att användas för inklusion?

Urvalskriterierna utgår från projektets syfte: att fördjupa förståelsen för kommunikativa uttryck hos ungdomar med intellektuell funktionsnedsättning i kombination med autism, samt att tillsammans med vårdnadshavare och skolpersonal utveckla kommunikativa stödstrukturer i undervisningen. Inklusionskriterierna skiljer sig något mellan de olika grupper forskningspersoner som deltar.

Elever i fokus för studien (benämns även case-elever)
Följande kriterier måste vara uppfyllda för att en elev ska inkluderas:
1.Eleven ska ha en diagnostiserad intellektuell funktionsnedsättning i kombination med autism, eller autismliknande tillstånd.
2. Eleven ska vara i tonåren eller nå tonåren under projektets genomförande och vara inskriven i anpassad grundskola eller motsvarande skolform inom gymnasieskolan. För deltagande krävs även att eleven förväntas kvarstå i skolformen under perioden för datainsamling, för att möjliggöra upprepade observationer och analyscykler.
3.Eleven ska ha en sådan kommunikativ profil att både vokala och/eller alternativa uttryckssätt kan dokumenteras och analyseras (t.ex. ord, ljuduttryck, blickskifte, kroppsliga uttryck, responsmönster).
4.Elevens vårdnadshavare ska ge skriftligt samtycke och bedöma att eleven kan vilja delta. Elever vars vårdnadshavare uttrycker att eleven sannolikt inte vill delta, inkluderas inte för att undvika pressande eller otydliga samtyckessituationer.

Vårdnadshavare
För att inkluderas ska vårdnadshavare:
1.Ha omsorgsansvar för en elev som uppfyller kriterierna ovan.
2.Vara villiga att delta i upprepade PAR-workshops, där videoklipp analyseras och reflektioner delas.
3.Vara beredda att bidra med sin vardagskunskap om elevens kommunikativa uttryck i hemmet.
4.Kunna avsätta tid för både gemensamma träffar och eventuellt individuella samtal eller

reflektioner.
Vårdnadshavare som inte kan delta kontinuerligt exkluderas eftersom PAR-metoden bygger på återkommande dialog och gemensam kunskapsutveckling.

Undervisande personal (lärare, speciallärare, elevassistenter)
Följande kriterier gäller:
1.Personalen ska arbeta direkt med den aktuella eleven, i undervisnings- eller undervisning och omsorgssituationer.
2.De ska vara beredda att delta i lesson study-processen, vilket inkluderar planering, medverkan vid research lessons, analysmöten och eventuell revidering av undervisningen.
3.De ska ha möjlighet att delta kontinuerligt under projektets cykler.
Personal som inte arbetar nära den aktuella eleven inkluderas inte, eftersom deras insyn är otillräcklig för att bidra till analysen av kommunikativa stödstrukturer.

Andra elever i klassrummet
Eftersom dokumentationen sker i ordinarie undervisningsmiljö kan andra elever förekomma i inspelningarna. För inklusion gäller:
1.Eleven befinner sig i samma undervisningsgrupp som en av eleverna i fokus.
2.Vårdnadshavare ger samtycke.
3.Eleven kan vistas i dokumenterade miljöer utan att uppleva obehag och utan att undervisningen behöver förändras.
Dessa elever inkluderas endast i den meningen att deras närvaro registreras i videomaterialet. De är inte föremål för direkt analys, och om de syns i bild maskeras de vid behov.

8.6 Vilka urvalskriterier kommer att användas för exklusion?

Exklusionskriterierna utgår från projektets syfte samt från etiska överväganden om frivillighet, möjlighet till informerat samtycke och förutsättningar för återkommande deltagande. Kriterierna skiljer sig något mellan de olika grupper av forskningspersoner som ingår i projektet.

Elever i fokus för studien exkluderas om något av följande föreligger:
* Eleven saknar diagnostiserad intellektuell funktionsnedsättning i kombination med autism.
* Eleven inte är, eller inte bedöms bli, tonåring under projektets genomförande, eller inte är inskriven i anpassad grundskola eller motsvarande skolform.
* Eleven inte förväntas kvarstå i skolformen under perioden för datainsamling, vilket omöjliggör upprepade observationer och analyscykler.
* Vårdnadshavare inte lämnar skriftligt samtycke eller uttrycker att eleven sannolikt inte vill delta.
Dessa kriterier används för att undvika pressande eller otydliga samtyckessituationer.

Vårdnadshavare exkluderas om de:
* Inte har omsorgsansvar för en elev som uppfyller inklusionskriterierna för studiens fokus.
* Inte har möjlighet eller vilja att delta kontinuerligt i återkommande PAR-workshops och gemensamma analysmoment.
* Kontinuerligt deltagande är nödvändigt eftersom den participatoriska forskningsansatsen bygger på återkommande dialog och gemensam kunskapsutveckling.

Skolpersonal exkluderas om de:
* Inte arbetar nära den aktuella eleven i undervisnings- eller omsorgssituationer.
* Saknar möjlighet att delta kontinuerligt i lesson study-processens olika moment (planering, genomförande och analys).
* Personal utan nära och återkommande insyn i elevens undervisningssammanhang bedöms inte kunna bidra till projektets analys och utvecklingsarbete.

Andra elever i undervisningsgruppen exkluderas om:
* Vårdnadshavare inte lämnar samtycke.
* Deltagande i dokumenterade undervisningssituationer bedöms kunna medföra obehag eller kräva förändringar av undervisningen.
Dessa elever inkluderas inte som analytiska forskningspersoner utan endast i den mån deras närvaro oavsiktligt förekommer i videomaterial, vilket i annat fall undviks eller maskeras.

8.7 Ange relationen mellan forskare och forskningspersonerna.

Relationen mellan forskare och deltagare är endast professionell och begränsad till projektet i vilket deltagarna deltar frivilligt.

8.8 Vilket försäkringsskydd finns för de forskningspersoner som deltar i forskningsprojektet?

Vi bedömer att forskningspersonerna inte kommer att utsättas för någon risk som behöver täckas av en försäkring.

8.9 Redogör för den beredskap som finns för att hantera oväntade bifynd eller händelser under forskningsprocessen som kan äventyra forskningspersonernas hälsa, säkerhet och personlig integritet.

Projektet innebär en möjlighet att deltagare – elever, vårdnadshavare eller skolpersonal – delar oväntad information som rör exempelvis elevens mående, familjesituation eller utsatthet. Sådana uppgifter efterfrågas inte, men kan framkomma vid videodokumentation eller i reflexionsmöten. Forskarens beredskap består av att omedelbart avbryta datainsamlingen om en deltagare visar obehag och att föra enskilda samtal med berörda för att klargöra om materialet ska raderas eller om fortsatt deltagande är önskvärt.

Deltagare informeras om att de när som helst kan avbryta eller återkalla sitt samtycke, och att inspelningar kan raderas på begäran. Detta gäller även andra elever som råkar synas i bakgrunden. Ingen elev filmas mot sin vilja, och personal, vårdnadshavare och elever kan när som helst be forskaren att stoppa dokumentationen.

Om forskaren genom videomaterial eller samtal uppmärksammar att ett barn kan befinna sig i en situation som innebär risk för skada eller bristande omsorg, följs gällande lagstiftning om anmälningsskyldighet. Vid behov guidar forskaren vårdnadshavare eller personal till relevanta stödinstanser (exempelvis skola, elevhälsa, socialtjänst, eller BRIS).
Integritetsrisker hanteras genom pseudonymisering, säker lagring vid Stockholms universitet och begränsad åtkomst. Vid analys maskeras alltid andra elever som förekommer oavsiktligt i bild. Då

projektet bygger på videodata i både hem- och skolmiljö betonas att all publicering sker på aggregerad nivå, utan visuellt identifierbart material.

Projektet har ingen klinisk del och inga medicinska bifynd förväntas. Eventuella oväntade händelser hanteras genom forskningsetisk reflektion, dialog med deltagarna och – om nödvändigt – justering av forskningsdesignen för att skydda deras integritet och välbefinnande.

8.10 Kommer ekonomisk ersättning eller andra förmåner betalas ut till forskningspersonerna?

Ja

8.10.1 [Om Ja 8.10] Vilken ekonomisk ersättning kommer betalas ut och när?

Forskningspersoner (vårdnadshavare) kan få ekonomisk ersättning i form av tillfällig anställning för att kompensera för eventuellt inkomstbortfall i samband med workshops och Lesson Study-moment. Ingen ersättning ges som rekryteringsincitament.

9. Information och samtycke

Frågor i nedanstående avsnitt ska bara besvaras avseende den forskning som ska ske i Sverige

9.1 Kommer forskningspersonerna att informeras om forskningsprojektet och tillfrågas om de vill vara med eller inte?

Ja

9.1.1 [Om Ja 9.1] Hur, när (i vilket skede) och av vem informeras och tillfrågas forskningspersonerna?

Innan forskningspersonerna deltar i projektet kommer de att få skriftlig forskningspersonsinformation av projektledaren, antingen via e-post eller i utskrivet format. Informationen anpassas efter om mottagaren är vårdnadshavare, personal eller elev, samt efter elevens kommunikativa förutsättningar. För elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism används visuellt stöd och andra individuellt anpassade kommunikationshjälpmedel.

Projektledaren går igenom forskningspersonsinformationen muntligt med varje grupp innan de tillfrågas om deltagande. Informationen omfattar projektets syfte, vad medverkan innebär, frivillighet, möjligheten att när som helst avbryta deltagandet utan konsekvenser samt hur data pseudonymiseras och lagras säkert. Forskningspersonerna ges möjlighet att ställa frågor under hela processen och får den betänketid de behöver innan beslut fattas.

Vårdnadshavare och skolpersonal lämnar skriftligt samtycke. Då ungdomar/elever aktuella för medverkan har intellektuell funktionsnedsättning och autism inhämtas deras samtycke genom vårdnadshavarna. Vid fler än en vårdnadshavare krävs båda vårdnadshavarnas samtycke. Om en elev visar ovilja eller obehag avbryts, eller pausas dennes deltagande oavsett vårdnadshavarens samtycke.

Vid osäkerhet eller tveksamhet hos någon forskningsperson uppmuntras inte deltagande, och ingen pressas att medverka. Behövs mer betänketid ges detta. Inför varje datainsamlingstillfälle (observation, video, workshop eller intervju) ges en kort ny genomgång av vad momentet innebär, så att forskningspersonerna återkommande ges möjlighet att ställa frågor och på nytt ta ställning till sin medverkan.

9.2 Ni har fyllt i att barn under 18 år kommer att ingå i forskningsprojektet, ange ålder:

✓ 0-14
✓ 15-17

9.3 Kommer forskningspersoner, vars mening på grund av sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller något annat liknande förhållande inte kan inhämtas, att ingå i forskningsprojektet?

Ja

9.3.1 [Om Ja 9.3] Motivera varför denna grupp av forskningspersoner ska ingå i projektet.

Denna forskningspersongrupp behöver ingå i projektet eftersom studiens huvudsyfte är att utveckla och förbättra kommunikativa och pedagogiska strategier specifikt för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism. Den kunskap som efterfrågas – hur dessa elever uttrycker, tolkar och får gensvar på sina kommunikativa signaler i hem och skola, kan endast inhämtas genom forskning som involverar just denna målgrupp. Det är inte möjligt att få relevant eller överförbar kunskap genom forskning med deltagare som själva kan ge fullvärdigt samtycke, då kommunikationen hos barn med IF och autism ofta är multimodal, idiosynkratisk och kontextbunden.

Forskningen bedöms innebära låg risk, eftersom datainsamlingen består av observationer och videodokumentation av naturliga vardags- och undervisningssituationer. Projektet förväntas dessutom leda till direkt nytta för deltagande elever genom utvecklingen av individanpassade kommunikationsstrategier, samt indirekt nytta för andra elever med liknande stödbehov.

Då eleverna själva inte kan lämna informerat samtycke inhämtas samtycke från vårdnadshavarna och, när det är aktuellt – gode man eller förvaltare. Samråd sker enligt gällande bestämmelser. Eleven ges alltid information på ett sätt som är anpassat till hens kommunikativa förutsättningar. Om barnet/ungdomen i ord, beteende eller andra uttryck visar att hen inte vill delta avbryts, eller pausas medverkan omedelbart. Deltagandet sker alltså på barnets villkor, och barnets integritet och välbefinnande prioriteras i varje steg av forskningsprocessen.

9.3.2 [Om Ja 9.3] Beskriv hur samråd med närmaste anhöriga, god man eller förvaltare kommer att ske.

De elever som kommer att tillfrågas genom närmast anhörig, god man, eller förvaltare, tillfrågas på detta sätt på grund av elevens kognitiva svårigheter och, eller kommunikativa begränsningar,

varmed de själva inte kan uttrycka en vilja att delta. Vartefter forskningen fortskrider kommer upprepat samråd att ske med närmaste anhöriga och, när det är aktuellt, med god man eller förvaltare.

Projektledaren ansvarar för att kontakta vårdnadshavare (eller motsvarande företrädare) efter att skriftlig och muntlig information har lämnats om projektets syfte, metod, datainsamling och integritetsskydd. Anhöriga ges möjlighet att ställa frågor och får betänketid innan ställningstagande. Samrådet syftar både till att säkerställa att deltagandet inte strider mot elevens bästa och att ge anhöriga möjlighet att motsätta sig deltagande, vilket tydligt framhålls i all information.

Om eleven har god man eller förvaltare och om frågan omfattas av uppdraget enligt föräldrabalken, kommer även denna person att kontaktas. Samrådet sker då parallellt med vårdnadshavarna och dokumenteras särskilt. Beslut från god man eller förvaltare respekteras i sin helhet.

Även när elevens egen mening inte kan inhämtas verbalt, kommer elevens reaktioner och kroppsliga signaler att följas noggrant under hela projektet. Om eleven visar tecken på motvilja eller obehag avbryts deltagandet omedelbart, oavsett tidigare samråd. Detta har stöd i projektets etiska grundprinciper och beskrivs i forskningsplanen: barnet ska aldrig observeras eller filmas mot sin vilja.

Samråd dokumenteras skriftligt och arkiveras enligt SU:s GDPR-rutiner. Processen ses som fortlöpande och följs upp inför varje nytt moment i projektet.

10. Registeruppgifter

Frågor i nedanstående avsnitt ska bara besvaras avseende den forskning som ska ske i Sverige

10.1 Kommer projektet att begära ut uppgifter från ett befintligt register?

Nej

11. Resultat från djurförsök

Frågor i nedanstående avsnitt ska bara besvaras avseende den forskning som ska ske i Sverige

12. Redovisning av resultat

Frågor i nedanstående avsnitt ska bara besvaras avseende den forskning som ska ske i Sverige

12.1 Hur garanteras tillgång till data för forskningshuvudmannen och medverkande forskare?

Endast projektledaren kommer att hantera insamling, lagring och analys av rådata. Projektledaren har full tillgång till all insamlad data och ansvarar för att den förvaras enligt gällande dataskyddsregler på Stockholm universitets säkra servrar. Medverkande vårdnadshavare och lärare deltar som co-researchers i vissa delar av projektet, men de får inte tillgång till rådata som kan röja identitet. Eventuella utdrag som används i workshops eller analysmöten är

pseudonymiserade och begränsade till det som är nödvändigt för forskningsändamålet. Ingen extern part ges tillgång till data utan särskilt avtal och etiskt godkännande.

12.2 Vem eller vilka ansvarar för databearbetning och skriftlig redovisning av resultaten?

Databearbetning, analys och skriftlig redovisning av resultaten kommer att utföras av projektledaren. Endast projektledaren har tillgång till rådata och ansvarar för att bearbeta och analysera materialet enligt gällande etiska och dataskyddsrättsliga krav. Medverkande vårdnadshavare och lärare kan delta i reflekterande moment inom projektets ramar, men utan tillgång till identifierbara data och utan att delta i den formella forskningsanalysen. All skriftlig redovisning, inklusive vetenskapliga artiklar och rapporter, utformas av projektledaren.

12.3 Hur och när planeras resultaten att offentliggöras?

Resultaten kommer att offentliggöras genom vetenskapliga artiklar i peer-reviewade tidskrifter med obligatorisk open access, i enlighet med Vetenskapsrådets riktlinjer. Delresultat kommer även att presenteras vid nationella och internationella forskningskonferenser samt i populärvetenskapliga sammanhang riktade till lärare, vårdnadshavare och andra intressenter.

Publiceringen av de vetenskapliga artiklarna planeras följa projektets övergripande tidsramar:

2026: En vetenskaplig artikel från Studie 1 (interaktionsanalys i hem och skola) planeras att färdigställas och skickas in under andra halvan av året.

2027: En artikel baserad på Studie 2 (participatoriska workshops) planeras att skickas in under året.

2028: Resultat från Studie 3 (Lesson Study-implementering) avses att sammanställas i en artikel och skickas in under projektåret.

2029: En syntetiserande artikel från Studie 4 planeras att utarbetas och skickas in under projektets avslutande fas.

Därutöver planeras populärvetenskaplig spridning och presentationer vid forsknings- och praktiknära konferenser i takt med att resultaten blir färdiga.

12.4 På vilket sätt garanteras forskningspersonernas rätt till integritet när materialet offentliggörs?

Forskningspersonernas integritet säkerställs genom att allt material pseudonymiseras noggrant innan publicering. Identifierande uppgifter, såsom namn, röster, specifika händelser eller beskrivningar som kan härleda till enskilda personer, tas bort eller förändras. Vid användning av videobaserat material transkriberas endast relevanta delar, och inga bilder eller filmsekvenser som kan avslöja identitet kommer att offentliggöras. Eftersom målgruppen är liten och lättidentifierad används dessutom försiktiga och övergripande beskrivningar av kontexten i samband med publikation. Endast avidentifierat material presenteras i vetenskapliga texter och på konferenser.

13. Ekonomiska förhållanden

Frågor i nedanstående avsnitt ska bara besvaras avseende den forskning som ska ske i Sverige

13.1 Är forskningen företagsinitierad?

Nej

13.2 Hur kommer forskningsprojektet att finansieras?

✓ Lön och/eller annat bidrag från arbetsgivaren
✓ Bidrag från svensk statlig myndighet eller forskningsråd

13.3 Redovisa eventuella ekonomiska överenskommelser med bidragsgivare eller andra finansiärer (namn och belopp).

Forskningsprojektet finansieras genom medel från Vetenskapsrådet inom ramen för Etableringsbidrag (Utbildningsvetenskap). Ansökan omfattar totalt 3 891 940 kronor för projektperioden 2026–2029. Medlen är avsedda att täcka projektledarens forskningstid, kostnader för datainsamling (inklusive videoutrustning som tillhandahålls av lärosätet), transkribering, resor i samband med datainsamling och konferenser, samt kostnader för open access-publicering enligt Vetenskapsrådets krav.

Stockholms universitet är medelsförvaltare och ansvarar för att fördela och administrera medlen enligt gällande riktlinjer. Inga ytterligare ekonomiska överenskommelser förekommer.

Det utgår ingen ersättning per forskningsperson. Vårdnadshavare som deltar i projektets workshops och Lesson Study-moment kommer, om det behövs, att ersättas genom kortare projektanställningar för att undvika ekonomiskt bortfall från ordinarie arbete. Denna ersättning är inte att betrakta som incitament utan som kompensation för faktisk inkomstförlust och regleras inom ramen för universitetets anställningsvillkor. Elever som deltar erhåller ingen ekonomisk ersättning.

13.4 Redovisa forskningshuvudmannens, ansvarig forskares och medverkande forskares egna ekonomiska intressen.

Forskningshuvudmannen (Stockholms universitet) har inga ekonomiska intressen som kan påverkas av projektets genomförande eller resultat. Externa forskningsmedel som finansierar projektet är en del av forskningshuvudmannens ordinarie verksamhet och utgör inte ett ekonomiskt intresse i etikprövningslagens mening.

Ansvarig forskare har inte några ekonomiska intressen som kan påverkas av projektet.

Projektet bedrivs inom ramen för sedvanlig akademisk forskning och ingen forskare eller forskningshuvudman har privata eller institutionella bindningar som kan utgöra en intressekonflikt.

Forskningsplan

Den sammanfattande beskrivningen av forskningsprojektet ska förstås av fackmän. Den kan lämpligen utformas enligt följande:
Vetenskaplig frågeställning: En redogörelse för det övergripande syftet med det föreslagna forskningsprojektet samt specifika mål (primära och sekundära frågeställningar).
Områdesöversikt: Ge ett sammandrag av egna och andras forskning och tidigare resultat inom forskningsområdet. Översikten ska tydliggöra det aktuella projektets relevans. Nyckelreferenser ska anges.
Projektbeskrivning: Gör en sammanfattning av projektets/motsvarande uppläggning. Urval av forskningspersoner, procedurer, metoder med mera ska tydligt redovisas. Det ska framgå hur metoder, urval och procedurer kan ge svar på de specifika frågeställningarna. Om flera delprojekt avses anges sekvens för genomförande och på vilket sätt ett efterföljande delprojekts uppläggning kan bero av resultaten av ett föregående.
Betydelse: Ge en kortfattad redogörelse för projektets betydelse för forskningsområdet.
Preliminära resultat: Kan i förekommande fall anges.
SKA VARA PÅ SVENSKA ELLER ENGELSKA.

Summary_Description_of_the_Research_Project.docx.pdf
130.2KB

Annonsmaterial

Etikprövningsmyndigheten behöver alltid ta del av allt annonsmaterial som ska användas vid rekryteringen.
SKA VARA PÅ SVENSKA.

Annonstext_Vrdnadshavare_skes_till_forskningsprojektet.docx.pdf
76.16KB

Text_i_Autism_Stockholms_nyhetsbrev_Vrdnadshavare_skes_till_forskningsprojektet.docx.pdf
24.78KB

Information till forskningspersoner och samtyckesformulär

Etikprövningsmyndigheten behöver alltid ta del av all information som kommer att ges till forskningspersonen i samband med tillfrågan om deltagande. Både den information som ska ges muntligt och den som ska ges skriftligt. Om vårdnadshavare ska samtycka till deltagande ska även den information som ges till vårdnadshavarna bifogas. Om anhörig ska ges möjlighet att motsätta sig deltagande ska även den information som ges till anhörig bifogas.
Etikprövningsmyndigheten rekommenderar att vår stödmall för forskningspersonsinformation används, den hittar du på www.etikprovning.se
SKA VARA PÅ SVENSKA.

Forskningspersonsinformation_VHs_egen_medverkan.docx.pdf
92.04KB

Forskningspersonsinformation_lrare_och_elevassistenter_medverkan.docx.pdf
106.9KB

Forskningspersonsinformation_VH_till_case_ungdom.docx.pdf
87.52KB

Forskningspersonsinformation_VH_till_ungdom.docx.pdf
86.35KB

Forskningspersonsinformation_case_ungdom.docx.pdf
22.16KB

Forskningspersonsinformation_ungdom_.docx.pdf
18.07KB

Forskningspersonsinformation_frenklad_case_ungdom_.docx.pdf
63.11KB

Forskningspersonsinformation_frenklad_ungdom.docx.pdf
63.3KB

Samtyckesblankett_vrdnadshavare_egen_medverkan_.docx.pdf
44.21KB

Samtyckesblankett_lrare_och_elevassistenter.docx.pdf
44.25KB

Samtyckesblankett_Vrdnadshavandes_samtycke_till_case-ungdoms_deltagande.docx.pdf
44.74KB

Samtyckesblankett_Vrdnadshavandes_samtycke_till_ungdoms_deltagande.docx.pdf
45.62KB

Enkäter, frågeformulär, mm

Materialet ska vara utformat/skrivet på svenska.
SKA VARA PÅ SVENSKA.

Bakgrundsformulr__Lrare_och_annan_undervisande_personal.docx.pdf
73.93KB

Bakgrundsformulr__Vrdnadshavare_VH.docx.pdf
77.49KB

Intervjuguide_Lrare_och_annan_undervisande_och_eller_elevstdjande_personal.docx.pdf
66.61KB

Intervjuguide__VH.docx.pdf
65.82KB

CV för ansvarig forskare

Bifoga CV för ansvarig forskare.
I undantagsfall kan icke disputerad forskare godtas om annan medverkande disputerad forskare uttalat att forskningen sker under aktivt överinseende av denne. Uttalandet intygas vid signering av disputerad forskare. CV för den disputerade ska även bifogas.
SKA VARA PÅ SVENSKA ELLER ENGELSKA.

Curriculum_Vitae.docx.pdf
64.75KB

Kompletterande bilageförteckning

Bilageförteckning

1. Summary Description of the Research Project

Annons- och rekryteringsmaterial

2. Annonstext – vårdnadshavare sökes till forskningsprojektet
3. Text till Autism Stockholms nyhetsbrev – vårdnadshavare sökes till forskningsprojektet

Forskningspersonsinformation

4. Forskningspersonsinformation – vårdnadshavares egen medverkan
5. Forskningspersonsinformation – lärare och elevassistenter
6. Forskningspersonsinformation – vårdnadshavare till case-ungdom
7. Forskningspersonsinformation – vårdnadshavare till ungdom (ej case)
8. Forskningspersonsinformation – case-ungdom
9. Forskningspersonsinformation – ungdom (ej case)
10. Förenklad forskningspersonsinformation – case-ungdom
11. Förenklad forskningspersonsinformation – ungdom (ej case)

Samtyckesblanketter

12. Samtyckesblankett – vårdnadshavares egen medverkan
13. Samtyckesblankett – lärare och elevassistenter
14. Samtyckesblankett – vårdnadshavares samtycke till case-ungdoms deltagande
15. Samtyckesblankett – vårdnadshavares samtycke till ungdoms deltagande (ej case)

Enkäter, frågeformulär och intervjuguider

16. Bakgrundsformulär – lärare och annan undervisande personal
17. Bakgrundsformulär – vårdnadshavare
18. Intervjuguide – lärare och annan undervisande och/eller elevstödjande personal
19. Intervjuguide – vårdnadshavare

CV

20. Curriculum Vitae – ansvarig forskare

Signaturer

Signatur behörig företrädare

Signatur-behorig-foretradare.pdf
25.16KB

Signatur ansvarig forskare

Signatur-huvudansvarig-forskare.pdf
23.96KB

Beslut och handlingar från Etikprövningsmyndigheten

Beslutsbrev och andra handlingar från Etikprövningsmyndigheten i relation till denna ansökan

2026-00031-01_Avgiftsavisering.pdf
34.67KB

2026-00031-01_Ansokan_Godkand.pdf
40.34KB

Title, in Swedish [and English]: Att lyfta varje röst: Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism [Elevating Every Voice: The Importance of Integrating Caregivers' Perspectives in Lesson Development for Students with Intellectual Disability and Autism]

Summary Description of the Research Project

Scientific Question

(Overall aim and specific objectives)

The overarching aim of this research project is to investigate how caregivers' experiential knowledge of adolescents with intellectual disabilities (ID) and autism can be systematically integrated into lesson development in order to enhance communication, participation, and learning in school contexts. The project addresses a documented gap between home-based and school-based communicative practices, focusing on how differences in interpretation of communicative signals may limit students' opportunities for meaningful participation.

The primary research questions concern how communicative signals are constructed, expressed, and interpreted in interactions between adolescents with ID and autism and their teachers, and how these processes differ between home and school environments. Secondary research questions focus on what communication strategies emerge when caregivers participate as co-researchers in the interpretation and design of pedagogical approaches, and how such collaboratively developed strategies influence students' engagement, social participation, and inclusion in classroom settings.

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904424
2026-01-06

Overview of the Research Field

(State of the art and relevance of the project)

Communication difficulties are a core feature of autism spectrum disorder and are further compounded when co-occurring with intellectual disability, affecting both verbal and non-verbal interaction as well as adaptive functioning (American Psychiatric Association, 2013). Research indicates that adolescents with ID and autism are at increased risk of social exclusion and limited participation in school, partly due to misinterpretation or overlooking of their communicative signals (Taheri et al., 2016; Ganz et al., 2022).

Caregivers typically possess detailed, context-sensitive knowledge of their children's communicative expressions, developed through everyday interaction. However, this knowledge is rarely systematically integrated into educational practice, and caregivers often report feeling marginalized in collaboration with schools (LaBarbera, 2017; Shurr et al., 2021). Participatory research has shown that involving caregivers as co-researchers can enhance the relevance and sustainability of support strategies (Walmsley & Mannan, 2009), yet such approaches remain underutilized in educational research focusing on students with ID and autism.

Lesson Study has been identified as an effective framework for collaborative professional development and pedagogical improvement, including in special education contexts (Lewis, 2015; Klefbeck, 2022; Michael & Lee, 2021). At the same time, sociosemiotic and multimodal perspectives have contributed to a broader understanding of communication as situated, embodied, and socially constructed (Halliday, 1993; Kress, 2010; Goodwin, 2018). Despite these advances, there is limited research that combines participatory caregiver involvement, multimodal interaction analysis, and structured lesson development. The present project addresses this gap by integrating these perspectives into a coherent research design.

Project Description

(Design, participants, methods, procedures, and sequencing)

The project is conducted between 2026 and 2029 and follows an exploratory, multi-phase research design grounded in Participatory Action Research (PAR) (Walmsley & Mannan, 2009) and Lesson Study as an improvement-oriented research framework (Lewis, 2015). The overall design is sequential, with each phase building analytically and methodologically on findings from the preceding phase.

Participants and selection

Participants in the project include *students with intellectual disability and autism***,** their *caregivers* (legal guardians)**,** and *educational staff* (teachers and teaching assistants) in specialized educational settings. The empirical focus concerns a limited number of students (approximately four) who are followed in greater analytical depth across the project period. These students are selected through purposive sampling, based on the project's aim to study multimodal communicative interaction across home and school contexts and on the presence of communicative expressions that can be meaningfully documented through video (e.g., gaze, bodily actions, vocalizations, response patterns, and object use).

Data collection takes place in natural classroom and group settings, where other students may be present. These students participate only peripherally, as part of the interactional and pedagogical context, and are not the primary focus of analysis. If data are collected from these students beyond their peripheral presence (e.g., through targeted observation or the use of video excerpts for analysis), they will be regarded as research participants, and informed consent from caregivers and assent from students will be obtained in accordance with ethical requirements.

Caregivers and educational staff are central research participants. Caregivers contribute through video-based reflection and participatory workshops, providing experiential knowledge of students' communication in home contexts. Educational staff contribute through classroom practice, observation, and collaborative reflection within Lesson Study cycles. Their participation enables analysis of how communicative signals are interpreted, responded to, and developed across home and school environments.

In addition, brief interviews and short questionnaires will be used with caregivers and educational staff to collect background information relevant to the study (e.g., professional experience, role in relation to the student, and contextual factors related to home and school communication). These data will be used to contextualize the interactional analyses and participatory work.

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904424
2026-01-06

Phase 1: Video-based interaction analysis in home and school contexts

Purpose and research questions addressed. This phase addresses the primary research questions concerning how communicative signals are constructed, expressed, and interpreted, and how these processes differ between home and school environments.

Methods and procedures. Video recordings are conducted in both home and school settings, capturing naturally occurring everyday interactions between adolescents and their caregivers or teachers. The recordings focus on multimodal communicative signals, including bodily actions, gaze, vocalizations, timing, and the use of material artefacts.

The data are analyzed using interaction analysis (Goodwin, 2018) in combination with qualitative content analysis (Elo & Kyngäs, 2008). The analysis examines (a) how communicative initiatives are produced by students, (b) how these initiatives are noticed, interpreted, or overlooked by interaction partners, and (c) contextual similarities and differences between home and school interactions.

Within this analytical phase, researchers from Japan participate as collaborators in the joint examination and refinement of analytical perspectives used to attend to students' communicative signals in interaction. This collaboration concerns the interpretation and structuring of observational focus and does not involve additional data collection or changes to the research procedures described above.

Findings from Phase 1 generate empirically grounded descriptions of communicative patterns, which form the analytical basis for subsequent participatory work.

Phase 2: Participatory workshops with caregivers and educators

Purpose and research questions addressed.
This phase addresses the secondary research questions concerning how communication-supportive strategies and analytical perspectives are articulated and refined when caregivers participate as co-researchers in reflecting on students' communicative expressions.

Methods and procedures.
Building on findings from Phase 1, participatory workshops are conducted with caregivers, with the aim of jointly reflecting on and further elaborating an analytical framework for attending to students' communicative expressions across everyday contexts. The workshops focus on shared reflection on the framework rather than on detailed analysis of individual interactional episodes. Where relevant, caregivers' own experiences and examples from everyday life are used at an aggregated and descriptive level.

The analysis in this phase examines (a) how caregivers use and reflect on the analytical framework when interpreting communicative expressions, (b) how communication-supportive strategies recognized in everyday home contexts are articulated and related to the framework, and (c) how the framework is discussed, refined, and tentatively explored as a tool for attending to communication.

Workshop sessions are video-recorded and transcribed. The material is analyzed qualitatively, focusing on how experiential caregiver knowledge is articulated and contributes to the refinement of communication-supportive perspectives. The outcomes of Phase 2 consist of analytically grounded refinements of the framework and descriptions of communication-supportive considerations, which provide input for the subsequent phase of the project.

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904424
2026-01-06

Phase 3: Implementation through Lesson Study cycles

Purpose and research questions addressed.
This phase examines how collaboratively developed communication strategies influence students' engagement, participation, and interaction in classroom settings.

Methods and procedures.
The co-developed strategies from Phase 2 are implemented through Lesson Study cycles, involving collaborative lesson planning, classroom observation, and post-lesson reflection. Caregivers participate in selected planning and reflection activities, supporting continuity between home-based and school-based perspectives.

Data sources include video-recorded lessons, observation notes, and reflective discussions with teachers and caregivers. The analyses focus on changes in: (a) teachers' responsiveness to students' communicative initiatives, (b) students' communicative engagement and participation, and (c) alignment between intended pedagogical strategies and enacted classroom practice.

The iterative structure of Lesson Study allows strategies to be refined across successive cycles, based on empirical observations.

Phase 4: Narrative synthesis across phases

Purpose and analytical integration. In the final phase, findings from all previous phases are integrated through a narrative synthesis, examining patterns across contexts, participant groups, and time. This synthesis addresses the overarching aim of the project by analyzing how caregiver knowledge can be systematically integrated into lesson development and how such integration supports communication and participation for students with intellectual disability and autism.

Significance

(Importance for the research field)

The project contributes to educational research by advancing knowledge on how caregivers' experiential expertise can be systematically integrated into pedagogical development for students with intellectual disabilities and autism. Methodologically, it combines participatory research, multimodal interaction analysis, and Lesson Study, offering a novel framework for studying and supporting communication in inclusive education.

The project also contributes theoretically by addressing issues of epistemic justice, highlighting whose knowledge is recognized and valued in educational development (Fricker, 2007). Practically, the findings are expected to result in concrete tools and collaborative processes that can support teachers and caregivers in strengthening students' participation and learning, thereby addressing central challenges related to inclusion and communication in special education.

Preliminary Results

(Previous and ongoing work relevant to the project)

The proposed project builds directly on the applicant's previous doctoral and post-doctoral research on teaching development and communication support for students with intellectual disabilities and autism. In the doctoral thesis *Att få tillträde till lärprocesser* (Klefbeck, 2022), Lesson Study was used as both a professional development model and a research method. The work identified key factors supporting student participation and learning, including collaborative reflection, video-based analysis, structured observation, and a sustained focus on teaching processes rather than student deficits.

Peer-reviewed studies have demonstrated that Lesson Study can be adapted to special education contexts and can support teachers' ability to notice and respond to students' communicative initiatives, including subtle and multimodal expressions (Klefbeck, 2020; Klefbeck, 2021b). An integrative systematic review further showed that learners with co-occurring ID and autism are underrepresented in communication research and that existing educational interventions often overlook everyday interactional communication (Klefbeck, 2021a).

Post-doctoral research has extended this work through studies of video-based collaborative reflection with teachers, indicating that shared analysis of classroom interactions can strengthen teachers' responsiveness and assessment practices (Klefbeck & Holmqvist, 2023; Klefbeck, 2024). A recent pilot study adapting Japanese Lesson Study to the Swedish compulsory school for students with intellectual disabilities demonstrated the feasibility of structured, iterative lesson development in this context and highlighted the importance of grounding pedagogical strategies in students' lived communicative practices (Klefbeck, 2024).

Across these studies, a recurring empirical observation has been that students sometimes respond particularly well to teaching strategies that resemble communicative supports used successfully in the home environment, an insight noted but not systematically examined in earlier work (Klefbeck, 2021b; Klefbeck, 2022). This observation, together with documented gaps in caregiver–school collaboration (LaBarbera, 2017; Shurr et al., 2021), forms the immediate empirical and theoretical point of departure for the present project.

References

American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). https://doi/book/10.1176/appi.books.9780890425787

Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing*, *62*(1), 107–115. https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x

Fricker, M. (2007). *Epistemic injustice: Power and the ethics of knowing*. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198237907.001.0001

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904424
2026-01-06

Ganz, J. B., et al. (2022). Augmentative and alternative communication intervention targets for school-aged participants with ASD and ID. *Review Journal of Autism and Developmental Disorders*, *11*(1), 52–65. https://doi.org/10.1007/s40489-022-00326-6

Goodwin, C. (2018). *Embodied interaction*. Cambridge University Press.

Halliday, M. A. K. (1993). Towards a language-based theory of learning. *Linguistics and Education*, *5*(2), 93–116. https://doi.org/10.1016/0898-5898(93)90026-7

Klefbeck, K. (2020). Lesson study for students with intellectual disability. *International Journal for Lesson & Learning Studies*, *9*(3), 245–259. https://doi.org/10.1108/IJLLS-12-2019-0082

Klefbeck, K. (2021a). Educational approaches to improve communication skills of learners with autism spectrum disorder and comorbid intellectual disability. *Scandinavian Journal of Educational Research*. https://doi.org/10.1080/00313831.2021.1983862

Klefbeck, K. (2021b). Lesson study as a way of improving school-day navigation for pupils with severe intellectual disability and autism. *International Journal for Lesson & Learning Studies*, *10*(4), 348–361. https://doi.org/10.1108/IJLLS-03-2021-0024

Klefbeck, K. (2022). *Att få tillträde till lärprocesser*. Doctoral dissertation, Malmö University. https://doi.org/10.24834/isbn.9789178772629

Klefbeck, K. (2024). Implementing assessment protocols in compulsory school for students with intellectual disabilities. *International Journal for Lesson & Learning Studies*, *13*(5), 76–91. https://doi.org/10.1108/IJLLS-04-2024-0075

Klefbeck, K., & Holmqvist, M. (2023). Using video feedback in collaborative lesson research with SEND teachers of students with autism. *International Journal of Disability, Development and Education*, *71*(6), 866–882. https://doi.org/10.1080/1034912X.2023.2212603

LaBarbera, R. (2017). A comparison of teacher and caregiver perspectives of collaboration in the education of students with autism spectrum disorders. *Teacher Education Quarterly*, *44*(3), 35–56. https://ezp.sub.su.se/login?url=https://www.proquest.com/scholarly-journals/comparison-teacher-caregiver-perspectives/docview/1921684316/se-2

Lewis, C. (2015). What is improvement science? Do We Need It in Education? *Educational Researcher*, *44*(1), 54–61. http://dx.doi.org/10.3102/0013189X15570388

Michael, C., & Lee, C. K. E. (2021). Supporting Lesson Study in special education schools in Singapore. Lesson Study in Inclusive Educational Settings, 137, 150. https://doi.org/10.4324/9781315668581

Shurr, J., et al. (2021). Parent perspectives on inclusive education for students with intellectual disability. *International Journal of Developmental Disabilities*, *69*(5), 633–643. https://doi.org/10.1080/20473869.2021.2003612

Taheri, A., Perry, A., & Minnes, P. (2016). Examining the social participation of children and adolescents with Intellectual Disabilities and AutismSpectrum Disorder in relation to peers *Journal of Intellectual Disability Research*, *60*(5), 435–443. https://doi.org/10.1111/jir.12289

Walmsley, J., & Mannan, H. (2009). Parents as co-researchers. *British Journal of Learning Disabilities*, *37*(4), 271–276. https://doi.org/10.1111/j.1468-3156.2009.00582.x

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904424
2026-01-06

Vårdnadshavare sökes till forskningsprojektet

”Att lyfta varje röst: Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism med fokus”

Stockholms universitet genomför ett forskningsprojekt om kommunikation och delaktighet för elever med intellektuell funktionsnedsättning (IF) och autism. Målet är att bättre förstå hur elever kommunicerar i vardagen, i såväl hem som skola, och hur din kunskap som vårdnadshavare kan integreras i undervisningsutveckling.

Projektet fokuserar särskilt på ungdomar i skolåldern, eftersom kommunikativa utmaningar och risken för begränsad delaktighet ofta blir mer framträdande i senare skolår för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism.

Därför söker vi vårdnadshavare/familjer som vill medverka i ett långsiktigt, participatoriskt samarbete som sträcker sig över flera faser i projektet. Med *participatoriskt* menas att projektet genomförs i samverkan med dig som vårdnadshavare, där dina erfarenheter och perspektiv tas tillvara i utvalda delar av arbetet, framför allt genom gemensam reflektion och dialog – inte att du som vårdnadshavare förväntas delta i alla moment.

Vad innebär deltagande?

Deltagandet inleds under vårterminen 2026 med videodokumentation i två miljöer: kortare vardagliga situationer i hemmet och undervisningssituationer i skolan. Fokus ligger på elevens kommunikativa uttryck genom kropp, blick, handlingar och andra multimodala signaler. Filmning planeras i dialog med familj och skola, och det är alltid möjligt att avstå från enskilda moment.

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904425
2026-01-06

Hur går projektet vidare?

Under sommaren 2026 får forskaren Kamilla stöd och guidning av ett japanskt forskarteam med särskild kompetens inom analys av barns och ungdomars interaktion och uppmärksamhet. Detta arbete ligger till grund för utvecklingen av ett översiktligt ramverk för analys.

Materialet används därefter över tid i gemensamma workshoppar planerade att starta höstterminen 2026. I dessa deltagardrivna workshoppar deltar du tillsammans med andra vårdnadshavare i samtal och reflektioner med utgångspunkt i gemensamma erfarenheter. Samtalen fokuserar på övergripande mönster och förståelse av kommunikation, och innebär inte att filmsekvenser från enskilda barn behöver visas i grupp.

I ett senare skede (2027–2028) används materialet även i samarbete med lärare, med syfte att utveckla och pröva kommunikativa strategier i undervisningen.

Workshopparna omfattar cirka 20–25 timmar per vårdnadshavare. För dessa gemensamma moment finns möjlighet till ersättning. Ersättningens storlek fastställs enligt gällande riktlinjer.

Praktiskt och etiskt

Deltagande är helt frivilligt och kan avbrytas när som helst. Projektet har godkänts av Etikprövningsmyndigheten (diarienummer: [ANGE DIARIENUMMER HÄR]) och genomförs med stor hänsyn till informerat samtycke och personlig integritet.

Intresserad?

Du som är intresserad är varmt välkommen att kontakta forskaren för mer information. Att ta kontakt eller anmäla intresse innebär inget åtagande. Kamilla Klefbeck, biträdande lektor i specialpedagogik, Stockholms universitet, är ansvarig forskare. Projektet är finansierat av Vetenskapsrådet (VR) och genomförs vid Stockholms universitet.

Kontakt

Kamilla Klefbeck

Biträdande lektor

Specialpedagogiska Institutionen

Stockholms universitet

Kontaktuppgifter

kamilla.klefbeck@specped.su.se

08-1207 659, alt. 070–1464186

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904425
2026-01-06

Vårdnadshavare sökes till forskningsprojektet

Stockholms universitet söker vårdnadshavare till ett forskningsprojekt om kommunikation och delaktighet för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism. Projektet vill lyfta vårdnadshavares viktiga perspektiv och skapa kunskap som kan bidra till bättre undervisning och samspel mellan hem och skola.

I anslutning till denna text infogas följande länk:

[Länk till projektsida med fördjupad information om forskningsprojektet]

Den länkade projektsidan innehåller utförlig information om projektets syfte och upplägg, vad deltagande innebär, hur personuppgifter hanteras samt kontaktuppgifter till ansvarig forskare.

Studien har godkänts av Etikprövningsmyndigheten
(diarienummer: [ANGE DIARIENUMMER HÄR]).

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904426
2026-01-06

Information till forskningspersoner (vårdnadshavare)

Vi vill fråga dig om du vill delta i ett forskningsprojekt. I det här dokumentet får du information om projektet och om vad det innebär att delta.

Vad är det för ett projekt och varför vill vi att du ska delta?

I forskningsprojektet Att lyfta varje röst: betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i undervisningsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism undersöks hur elever kommunicerar i vardagen, både i hemmet och i skolan. Projektet fokuserar på hur elever visar vad de vill, tänker eller känner, samt hur dessa kommunikativa uttryck kan uppmärksammas, förstås och stödjas i undervisningen.

Kommunikation kan ta sig många olika uttryck, till exempel genom tal, ljud, kroppsliga reaktioner, blickar, gester eller rörelser. För elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism är kommunikationen ofta multimodal och situationsbunden. Projektet syftar till att fördjupa kunskapen om hur sådana uttryck kan tolkas och hur kommunikativa stöd kan utvecklas i samverkan mellan hem och skola.

Att du har tillfrågats om att delta beror på projektets syfte att integrera vårdnadshavares erfarenheter och perspektiv i forskning om elevers kommunikation i hem och skola, samt på att du är vårdnadshavare till ett barn i projektets målgrupp.

Forskningshuvudman för projektet är Stockholms universitet. Med forskningshuvudman menas den organisation som ansvarar för forskningsprojektet. Forskningen är godkänd av Etikprövningsmyndigheten, diarienummer för prövningen hos Etikprövningsmyndigheten är ange diarienummer

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904442
2026-01-06

Hur går projektet till?

Om du samtycker till att delta i studien innebär det att du deltar i projektets planerade aktiviteter under perioden 2026–2029, tillsammans med forskaren och i vissa delar tillsammans med skolpersonal. Ditt deltagande är kopplat till projektets olika faser och kan omfatta följande:

1) ***Videodokumentation i hemmet (2026)***

Under vårterminen 2026 dokumenteras vardagliga situationer i hemmet genom videoinspelningar för att fånga barnets kommunikation i naturliga sammanhang. Inspelningarna handlar om vardaglig kommunikation (t.ex. i samband med aktiviteter i hemmet) och används som underlag för senare analys och gemensamma workshops. I ett avgränsat skede av analysen planeras kortare sekvenser ur videoinspelningarna att visas för ett forskarteam i Japan. Syftet är att ge forskaren Kamilla stöd i att utveckla ett analytiskt ramverk – som kan användas som konkret kartläggningsmaterial, för att uppmärksamma

elevers kommunikativa uttryck och hur undervisningens respons på dessa kan förstås och utvecklas.

2) ***Workshops med vårdnadshavare*** (dec 2026 – juni 2027)

Från senare delen av 2026 och under första halvåret 2027 genomförs participatoriska/deltagardrivna workshops där du och övriga vårdnadshavare tillsammans med forskaren utgår från, prövar och vidareutvecklar det kommunikativa stöd som utvecklas under den första fasen av projektet.

Workshopparna följer ett strukturerat upplägg där du tillsammans med de andra deltagarna

a. uppmärksammar situationer där kommunikativa signaler missas,
b. formulerar "önskade" sätt att stödja kommunikationen, och
c. reflekterar kring och ger återkoppling på hur befintliga verktyg kan användas och anpassas (t.ex. signal-/begreppslexikon eller praktiska stödmaterial).

Workshopparna omfattar 6 tillfällen à upp till 4 timmar (cirka 24 timmar per vårdnadshavare) och dokumenteras genom videoinspelning.

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904442
2026-01-06

3) ***Lesson Study – planering och uppföljande gemensamma möten*** (ca aug 2027 – juni 2028)

Under 2027–2028 genomförs Lesson Study i skolmiljön där de kommunikationsstöd som utvecklats i workshopparna prövas och vidareutvecklas. Vårdnadshavare medverkar i planerade gemensamma möten tillsammans med lärare och forskare kopplade till planering, uppföljning och reflektion. Arbetet videodokumenteras.

4) ***Intervju, frågeformulär och reflektionsunderlag under projektet*** (2026–2029)

Semistrukturerade intervjuer, kompletterade med frågeformulär är inplanerade i början av 2026. Intervjuerna kommer att upprepas i slutet av projektet (2028). Avsikten med frågeformulären är att samla in bakgrundsfakta om dig och ditt barn, för att ge bakgrundsinformation kring genomförandet och att sätta resultatet i ett sammanhang. Avsikten med intervjuerna är att ta del av dina reflektioner kring kommunikation och interaktion med ditt barn, samt dina upplevelser av hur vårdnadshavares kunskap kan integreras i skolans arbete. Forskaren kan även komma att be dig bidra med kortare reflektionsanteckningar/reflektionsloggar under projektets gång. Svaren kommer att avidentifieras.

Praktiskt genomförande och ersättning

Projektets gemensamma aktiviteter (workshops och vissa lesson study-moment) genomförs i planerade former och på tider som meddelas i god tid. För att minska risken att deltagandet innebär ekonomisk nackdel kan vårdnadshavare komma att ersättas/anställas tillfälligt inom projektet i samband med vissa moment (workshops och lesson-study).

Projektet innebär inte någon ny behandling, träning eller undervisning för ditt barn. De situationer som dokumenteras är sådant som redan sker i barnets vardag, både hemma och i skolan. Det som tillkommer genom forskningsprojektet är att vissa vardagliga situationer filmas, samt att du som vårdnadshavare deltar i samtal och gemensamma reflektionsmoment tillsammans med forskaren, andra vårdnadshavare och lärare på ditt barns skola. Dessa moment ingår inte i den ordinarie verksamheten, men påverkar inte ditt barns skolgång.

Möjliga följder och risker med att delta i projektet

Eftersom projektet handlar om ditt barns kommunikation och om samverkan mellan hem och skola kan deltagandet i intervjuer, samtal och gemensamma analyser väcka känslor eller reflektioner. Det kan också kännas ovant, eller obekvämt att forskaren besöker dig i ditt hem och spelar in interaktioner mellan dig och ditt barn med videokamera. Forskaren kommer att göra sitt yttersta för att anpassa takt och tempo efter dig och dina familjemedlemmar, men att forskarbesöken kan kännas stressande, eller obekväma ska ej förringas.

Du väljer själv vad du vill dela med dig av, och om det finns frågor eller moment som du inte vill delta i behöver du inte göra det. Om du upplever att deltagandet blir påfrestande kan du när som helst avbryta ditt deltagande eller avstå från enskilda moment.

Om deltagandet i studien skulle medföra negativa konsekvenser för dig är du välkommen att kontakta ansvarig forskare Kamilla Klefbeck (se kontaktuppgifter nedan). Hon kan vid behov hjälpa till att förmedla en stödkontakt.

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904442
2026-01-06

Vad händer med dina uppgifter?

Projektet kommer att samla in och registrera information om dig.

Om du samtycker till att delta kommer information om dig att samlas in och behandlas inom ramen för forskningsprojektet. Informationen kan bestå av ljud- och/eller videoinspelningar från intervjuer, ifyllda frågeformulär, workshops och reflektionsmöten samt forskarens anteckningar.

Behandlingen av dina personuppgifter är nödvändig för att utföra forskning av allmänt intresse (dataskyddsförordningen, GDPR, artikel 6.1 e).

Inspelningar överförs efter datainsamling till Stockholms universitets säkra lagringslösningar och raderas från inspelningsutrustningen. Som komplement kan lösenordsskyddade hårddiskar användas vid forskarens arbete på platser där internetuppkoppling saknas. Dessa förvaras säkert och används endast tillfälligt. Delar av materialet kan komma att transkriberas för analys. Allt material behandlas så att obehöriga inte får tillgång till det.

Din identitet skyddas genom att inga namn eller andra uppgifter som direkt kan kopplas till dig förekommer i transkriptioner, analyser eller publikationer.

Ansvarig för behandlingen av dina personuppgifter är Stockholms universitet. Enligt EU:s dataskyddsförordning har du rätt att kostnadsfritt ta del av de uppgifter om dig som behandlas i projektet samt att vid behov begära rättelse. Du kan även begära radering eller begränsning av behandling av dina personuppgifter. Rätten till radering och till begränsning av behandling gäller dock inte när uppgifterna är nödvändiga för den aktuella forskningen.

Om du har frågor om hur personuppgifter behandlas kan du kontakta ansvarig forskare Kamilla Klefbeck (se kontaktuppgifter nedan, eller Stockholms universitets dataskyddsombud (dso@su.se). Om du är missnöjd med hur personuppgifter behandlas har du rätt att lämna klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten, som är tillsynsmyndighet.

Forskningsdata gallras enligt gällande regelverk, vanligtvis efter tio år

Hur får du information om resultatet av projektet?

Resultatet från studien kommer att publiceras i forskningsartiklar, i böcker, på forskningskonferenser och i andra sammanhang som rör utbildning och undervisningsutveckling. Inga resultat kommer att presenteras på ett sätt som gör att enskilda deltagare kan identifieras.

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904442
2026-01-06

Försäkring och ersättning

Deltagande i forskningsprojektet innebär inga särskilda skaderisker utöver sådant som kan förekomma i vardagen. Ditt barn och du som vårdnadshavare omfattas av samma försäkringsskydd som annars gäller i vardagen, det vill säga era ordinarie privata försäkringar samt de försäkringar som gäller i skolan. Projektet innebär inte någon särskild forskningsförsäkring utöver detta.

För att minska risken att deltagandet innebär en ekonomisk nackdel kan ersättning utgå i samband med vissa planerade moment, till exempel workshops. Ersättningen avser deltagande i projektets aktiviteter och täcker inte faktisk löneförlust eller andra privata kostnader, om inte annat särskilt anges.

Ersättning som utgår är skattepliktig och redovisas enligt gällande regler.

Om du har frågor om försäkring eller ersättning kan du kontakta ansvarig forskare.

Deltagandet är frivilligt

Ditt deltagande är frivilligt och du kan när som helst välja att avbryta deltagandet. Om du väljer att inte delta eller vill avbryta ditt deltagande behöver du inte uppge varför.

Om du vill avbryta ditt deltagande ska du kontakta den ansvariga för projektet (se nedan).

Ansvariga för projektet

Ansvarig för projektet är
Kamilla Klefbeck, biträdande lektor
Specialpedagogiska institutionen Stockholms universitet
E-post: kamilla.klefbeck@specped.su.se
Telefon: 0812076595

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904442
2026-01-06

Information till forskningspersoner (lärare och elevassistenter)

Vi vill fråga dig om du vill delta i ett forskningsprojekt. I det här dokumentet får du information om projektet och om vad det innebär att delta.

Vad är det för ett projekt och varför vill vi att du ska delta?

I forskningsprojektet *Att lyfta varje röst: betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i undervisningsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism* undersöks hur elever kommunicerar i vardagen och hur kommunikativa uttryck kan uppmärksammas, förstås och stödjas i undervisningen.

Kommunikation kan ta sig många olika uttryck, till exempel genom tal, ljud, kroppsliga reaktioner, blickar, gester eller rörelser. För elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism är kommunikationen ofta multimodal och situationsbunden. Projektet syftar till att fördjupa kunskapen om hur sådana uttryck kan tolkas och hur kommunikativa stöd kan utvecklas i undervisningen, i samverkan mellan hem och skola.

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904443
2026-01-06

Att du har tillfrågats om att delta beror på att du arbetar som lärare eller elevassistent i undervisning där elever som tillhör projektets målgrupp ingår, och att dina professionella erfarenheter är relevanta för projektets syfte.

Forskningshuvudman för projektet är Stockholms universitet. Med forskningshuvudman menas den organisation som ansvarar för forskningsprojektet. Forskningen är godkänd av Etikprövningsmyndigheten, diarienummer för prövningen hos Etikprövningsmyndigheten är ange diarienummer

Hur går projektet till?

Om du samtycker till att delta i studien innebär det att du deltar i planerade forskningsaktiviteter inom ramen för projektet under perioden **2026–2028**, tillsammans med forskaren.

Ditt deltagande kan omfatta följande:

1) Videodokumentation i undervisningen (planeras genomföras vårterminen 2026)
Vardagsnära undervisningssituationer kan komma att dokumenteras genom videoinspelning i syfte att synliggöra elevers kommunikation i naturliga undervisningssammanhang. Inspelningarna genomförs i den ordinarie undervisningen och används som underlag för analys inom forskningsprojektet. I ett avgränsat skede av analysen planeras kortare sekvenser ur videoinspelningarna att visas för ett forskarteam i Japan. Syftet är att ge forskaren Kamilla stöd i att vidareutveckla ett analytiskt ramverk för att uppmärksamma elevers kommunikativa uttryck och hur undervisningens respons på dessa kan förstås och utvecklas.

2) Lesson Study – planering, genomförande och uppföljning (2027–2028)
Under projektets senare fas genomförs Lesson Study i skolmiljön, där undervisning planeras, genomförs och följs upp i samarbete mellan lärare och forskare. Fokus ligger på hur kommunikativa stöd kan prövas och vidareutvecklas i undervisningen. Det som tillkommer i jämförelse med ordinarie undervisning och planering är att forskaren kommer att delta i lektioner som väljs ut i samråd med dig och dina kollegor, samt att delar av dessa kommer att spelas in med videokamera. Något annat som kommer att tillkomma är att vårdnadshavare till en av eleverna i din grupp kommer att bjudas in och delta i kollegiala reflektioner. Dessa reflektioner kommer att fokusera vid vårdnadshavarens barn (ej andra elever). De kollegiala samtalen mellan lärare, elevassistenter, forskare och vårdnadshavare kan komma att dokumenteras genom ljud- och/eller videoinspelning.

3) Intervju och frågeformulär (2026 och 2028)
Du kommer att bjudas in till intervju, samt kompletterande frågeformulär i början (2026) och uppföljande intervju i slutet av ditt deltagande (2028). Avsikten med frågeformuläret är att forskaren ska ta del av bakgrundsinformation om dig (som år i yrket och tidigare yrkeserfarenheter). Avsikten med intervjun är att ta dina erfarenheter av undervisningen och av ditt deltagande inom projektet. Intervjuerna kommer att spelas in med ljud, alternativt bild och ljud, och frågeformuläret kommer att fyllas i digitalt, eller i pappersform. Svaren kommer att avidentifieras.

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904443
2026-01-06

Generellt

Projektet innebär inga förändringar av elevernas ordinarie undervisning. Det som tillkommer är dokumentation och forskningsrelaterade analys- och reflektionsmoment.

Möjliga följder och risker med att delta i projektet

Deltagandet kan innebära att du reflekterar över din undervisning och deltar i samtal om densamma utifrån aspekter som du tidigare inte beaktat. Detta, tillsammans med situationen där forskaren kommer och besöker ditt klassrum och genomför videodokumentation kan kännas obekvämt, eller besvärande. Det kan också komma att kännas utmanande att vårdnadshavare bjuds in att delta i det kollegiala samtalet tillsammans med dig och dina kollegor. Forskaren Kamilla kommer att göra sitt yttersta för att samtalen ska bli givande och bekväma för alla parter, men det kan ändå finnas utmaningar, vilka ej ska förbises. Du väljer själv vad du vill dela med dig av och kan när som helst avstå från enskilda moment eller avbryta ditt deltagande.

Om deltagandet i studien skulle medföra negativa konsekvenser för dig är du välkommen att kontakta ansvarig forskare Kamilla Klefbeck (se kontaktuppgifter nedan). Hon kan vid behov hjälpa till att förmedla en stödkontakt.

Vad händer med dina uppgifter?

Projektet kommer att samla in och registrera information om dig.

Om du samtycker till att delta kommer information om dig att samlas in och behandlas inom ramen för forskningsprojektet. Informationen kan bestå av ljud- och/eller videoinspelningar från intervjuer och reflektionsmöten, forskarens anteckningar, samt ifyllda frågeformulär.

Behandlingen av dina personuppgifter är nödvändig för att utföra forskning av allmänt intresse (dataskyddsförordningen, GDPR, artikel 6.1 e).

Inspelningar överförs efter datainsamling till Stockholms universitets säkra lagringslösningar och raderas från inspelningsutrustningen. Som komplement kan lösenordsskyddade hårddiskar användas vid forskarens arbete på platser där internetuppkoppling saknas. Dessa förvaras säkert och används endast tillfälligt. Delar av materialet kan komma att transkriberas för analys. Allt material behandlas så att obehöriga inte får tillgång till det.

Din identitet skyddas genom att inga namn eller andra uppgifter som direkt kan kopplas till dig förekommer i transkriptioner, analyser eller publikationer.

Ansvarig för behandlingen av dina personuppgifter är Stockholms universitet. Enligt EU:s dataskyddsförordning har du rätt att kostnadsfritt ta del av de uppgifter om dig som behandlas i projektet samt att vid behov begära rättelse. Du kan även begära radering eller begränsning av behandling av dina personuppgifter. Rätten till radering och till begränsning av behandling gäller dock inte när uppgifterna är nödvändiga för den aktuella forskningen.

Om du har frågor om hur personuppgifter behandlas kan du kontakta ansvarig forskare Kamilla Klefbeck (se kontaktuppgifter nedan, eller Stockholms universitets dataskyddsombud (dso@su.se). Om du är missnöjd med hur personuppgifter behandlas har du rätt att lämna klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten, som är tillsynsmyndighet.

Forskningsdata gallras enligt gällande regelverk, vanligtvis efter tio år

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904443
2026-01-06

Hur får du information om resultatet av projektet?

Resultatet från studien; Att lyfta varje röst: betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i undervisningsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism, kommer att publiceras i forskningsartiklar, i böcker, på forskningskonferenser och i andra sammanhang som rör utbildning och undervisningsutveckling. Inga resultat kommer att presenteras på ett sätt som gör att enskilda deltagare kan identifieras.

Försäkring och ersättning

Deltagande i forskningsprojektet innebär inga särskilda skaderisker utöver sådant som kan förekomma i ordinarie undervisningsverksamhet. Dina vanliga försäkringar gäller, på samma sätt som i ditt arbete i skolan. Projektet innebär inte någon särskild forskningsförsäkring.

Ingen ersättning utgår till lärare eller elevassistenter för deltagande i projektet.

Deltagandet är frivilligt

Ditt deltagande är frivilligt och du kan när som helst välja att avbryta deltagandet. Om du väljer att inte delta eller vill avbryta ditt deltagande behöver du inte uppge varför.

Om du vill avbryta ditt deltagande ska du kontakta den ansvariga för projektet (se nedan).

Ansvariga för projektet

Ansvarig för projektet är
Kamilla Klefbeck, biträdande lektor
Specialpedagogiska institutionen Stockholms universitet
E-post: kamilla.klefbeck@specped.su.se
Telefon: 0812076595

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904443
2026-01-06

Att lyfta varje röst: betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i undervisningsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism

Information till vårdnadshavare (case-elev)

Vi vill fråga dig om du vill samtycka till att ditt barn deltar i ett forskningsprojekt. I det här dokumentet får du information om projektet och om vad det innebär för ditt barn att delta.

Vad är det för projekt och varför vill vi att ditt barn ska delta?

I forskningsprojektet *Att lyfta varje röst: betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i undervisningsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism* undersöks hur elever kommunicerar i vardagen, både i hemmet och i skolan. Projektet fokuserar på hur elever visar vad de vill, tänker eller känner, samt hur dessa kommunikativa uttryck kan uppmärksammas och förstås i olika sammanhang.

Kommunikation kan ta sig många olika uttryck, till exempel genom tal, ljud, kroppsliga reaktioner, blickar, gester eller rörelser. För elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism är kommunikationen ofta multimodal och situationsbunden. Projektet syftar till att fördjupa kunskapen om hur sådana uttryck kan tolkas och hur kommunikativa stöd kan utvecklas i undervisningen.

Att ditt barn har tillfrågats om att delta beror på att hen går i anpassad grundskola och bedöms kunna bidra till projektets syfte. Ditt barn deltar som en av flera så kallade *case-elever* i projektet. För varje case-elev ingår samverkan mellan hem och skola.

Forskningshuvudman för projektet är Stockholms universitet. Med forskningshuvudman menas den organisation som ansvarar för forskningsprojektet. Forskningen är godkänd av Etikprövningsmyndigheten, diarienummer för prövningen hos Etikprövningsmyndigheten är diarienummer kommer att anges här när ändringsansökan är godkänd.

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904446
2026-01-06

Hur går projektet till för ditt barn?

Om du samtycker till att ditt barn deltar innebär det att forskaren kommer att dokumentera ditt barns kommunikation i vardagliga situationer, både i hemmet och i skolan.

Dokumentationen kan bestå av:

- videoinspelningar i undervisningssituationer i skolan,
- videoinspelningar och/eller ljudinspelningar i vardagliga situationer i hemmet tillsammans med vårdnadshavare,
- observationer av samspel mellan ditt barn och andra.

Inspelningarna görs för att forskaren ska kunna förstå hur kommunikation fungerar i olika situationer. Ditt barn behöver inte svara på frågor, göra prov eller tester, eller utföra särskilda uppgifter. Ditt barn gör sådant som hen vanligtvis gör i sin vardag.

Ditt barns deltagande i forskningsprojektet sträcker sig över cirka tre år, med start under 2026 och avslut senast under 2028. Dokumentation i form av ljud- och/eller videoinspelningar sker vid ett begränsat antal tillfällen, fördelade över denna period. Under 2026 sker dokumentation både i hemmet och i skolan. Under 2027–2028 sker dokumentation främst i skolmiljö, i samband med undervisningsutvecklande arbete.

Deltagandet innebär inte att barnet följs kontinuerligt under hela perioden. Video inspelningarna är utspridda över tid och anpassas efter barnets och familjens situation. Det finns inga krav på hur ofta dokumentation ska ske.

I vissa delar av projektet kan inspelningar visas och diskuteras tillsammans med andra forskare som samarbetar i projektet, inklusive internationella forskare. Endast forskare som omfattas av forskningsetiska krav tar del av materialet.

Möjliga följder och risker med att delta i projektet

Eftersom projektet handlar om ditt barns kommunikation och vardag kan vissa situationer väcka känslor hos barnet. Det kan kännas konstigt, eller obekvämt för ditt barn att forskaren kommer på besök i dennes hem och klassrum. Det kan också kännas obekvämt, obehagligt eller konstigt att bli filmad med videokamera. Forskaren Kamilla kommer att göra sitt yttersta för att minimera riskerna, men obehag kan ändå uppstå, och ska därför inte förbises. Ditt barn deltar endast i situationer som bedöms vara lämpliga och vardagsnära.

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904446
2026-01-06

Även om du som vårdnadshavare samtycker till deltagande är det viktigt att ditt barns signaler och vilja respekteras. Om ditt barn visar att hen inte vill delta i en situation, eller om något inte känns bra, kommer inspelningen att avbrytas. Barnets skolgång eller hur vi i forskningsprojektet bemöter dig och ditt barn kommer inte att påverkas av om du tackar nej eller om barnet är med i forskningsprojektet en tid men sedan avbryter sitt deltagande. Om deltagandet i projektet skulle medföra negativa konsekvenser för dig eller ditt barn är du välkommen att kontakta ansvarig forskare Kamilla Klefbeck (se kontaktuppgifter nedan). Hon kan då hjälpa till att förmedla en stödkontakt. Du får också gärna ställa frågor till oss om du undrar över något.

Vad händer med ditt barns uppgifter?

Om du samtycker till att ditt barn deltar kommer information om ditt barn att samlas in och behandlas inom ramen för forskningsprojektet. Informationen kan bestå av videoinspelningar och/eller ljudinspelningar från vardagliga situationer i hemmet och i skolan, samt forskarens anteckningar från observationer och analysmöten.

Inspelningar överförs efter datainsamling till Stockholms universitets säkra lagringslösningar och raderas från inspelningsutrustningen. Som komplement kan lösenordsskyddade hårddiskar användas vid forskarens arbete på platser där internetuppkoppling saknas. Dessa förvaras säkert och används endast tillfälligt. Delar av ljud- och/eller videoinspelningarna kan

komma att transkriberas för analys. Allt material behandlas så att obehöriga inte får tillgång till det.

Barnets identitet skyddas genom att inga namn eller andra uppgifter som direkt kan kopplas till barnet förekommer i transkriptioner, analyser eller publikationer. Det kommer således inte att framgå att det är just ditt barn som deltagit i studien. Behandlingen av personuppgifter är nödvändig för att utföra forskning av allmänt intresse (dataskyddsförordningen, GDPR, artikel 6.1 e). Ansvarig för behandlingen av ditt barns personuppgifter är Stockholms universitet. Som vårdnadshavare har du rätt att kostnadsfritt ta del av de uppgifter som behandlas om ditt barn samt att vid behov begära rättelse. Rätten till radering eller begränsning av behandling gäller dock inte när uppgifterna är nödvändiga för den aktuella forskningen.

Om du har frågor om hur personuppgifter behandlas kan du kontakta ansvarig forskare eller Stockholms universitets dataskyddsombud (dso@su.se). Om du är missnöjd med hur personuppgifter behandlas har du rätt att lämna klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten, som är tillsynsmyndighet.

Forskningsdata gallras enligt gällande regelverk, vanligtvis efter tio år.

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904446
2026-01-06

Hur får du information om resultatet av projektet?

Resultatet från studien publiceras i forskningsartiklar, i böcker, på forskningskonferenser och eventuellt i media. Att lyfta varje röst: betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i undervisningsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism

Deltagandet är frivilligt

Ditt barns deltagande är frivilligt och du kan när som helst välja att avbryta deltagandet. Om du väljer att ditt barn inte ska delta eller vill avbryta ditt barns deltagande behöver du inte uppge varför.

Om du vill avbryta ditt barns deltagande ska du kontakta den ansvariga för projektet (se nedan).

Ansvarig för projektet

Kamilla Klefbeck, biträdande lektor

Specialpedagogiska institutionen Stockholms universitet

E-post: kamilla.klefbeck@specped.su.se

Telefon: 0812076595

Att lyfta varje röst: betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i undervisningsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism

Information till vårdnadshavare

Vi vill fråga dig om du vill samtycka till att ditt barn deltar i ett forskningsprojekt. I det här dokumentet får du information om projektet och om vad det innebär för ditt barn att delta.

Vad är det för projekt och varför vill vi att ditt barn ska delta?

I forskningsprojektet *Att lyfta varje röst: betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i undervisningsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism* undersöks hur elever kommunicerar i vardagen, både i hemmet och i skolan. Projektet fokuserar på hur elever visar vad de vill, tänker eller känner, samt hur dessa kommunikativa uttryck kan uppmärksammas och förstås i olika sammanhang.

Kommunikation kan ta sig många olika uttryck, till exempel genom tal, ljud, kroppsliga reaktioner, blickar, gester eller rörelser. För elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism är kommunikationen ofta multimodal och situationsbunden. Projektet syftar till att fördjupa kunskapen om hur sådana uttryck kan tolkas och hur kommunikativa stöd kan utvecklas i undervisningen.

Att ditt barn har tillfrågats om att delta beror på att hen går i anpassad grundskola och deltar i undervisning på en skola där forskningsprojektet genomförs. Ditt barn deltar inte som case-elev, men kan komma att förekomma i dokumentation av undervisningssituationer eller samspel i skolmiljön.

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904447
2026-01-06

Forskningshuvudman för projektet är Stockholms universitet. Med forskningshuvudman menas den organisation som ansvarar för forskningsprojektet. Forskningen är godkänd av Etikprövningsmyndigheten, diarienummer för prövningen hos Etikprövningsmyndigheten är diarienummer kommer att anges här när ändringsansökan är godkänd.

Hur går projektet till för ditt barn?

Om du samtycker till att ditt barn deltar innebär det att forskaren kan dokumentera undervisningssituationer och samspel i skolmiljön där ditt barn deltar tillsammans med andra elever.

Dokumentationen kan bestå av:

- videoinspelningar i undervisningssituationer i skolan,
- observationer av samspel mellan elever och personal.

Dokumentationen görs för att forskaren ska kunna förstå hur kommunikation fungerar i undervisningen. Ditt barn behöver inte svara på frågor, göra prov eller tester, eller utföra särskilda uppgifter. Ditt barn deltar endast i ordinarie undervisning och vardagliga situationer i skolan.

Ditt barns deltagande i forskningsprojektet kan ske under perioden 2026–2028, men omfattar endast enstaka och begränsade dokumentationstillfällen. Ditt barns deltagande är begränsat till enstaka dokumentationstillfällen i skolmiljön.

Deltagandet innebär inte att ditt barn dokumenteras kontinuerligt. Inspelningarna är begränsade till vissa undervisningssituationer och anpassas efter verksamhetens och barnets situation.

I vissa delar av projektet kan inspelningar visas och diskuteras tillsammans med andra forskare som samarbetar i projektet, inklusive internationella forskare. Endast forskare som omfattas av forskningsetiska krav tar del av materialet.

Möjliga följder och risker med att delta i projektet

Det kan kännas konstigt, eller obekvämt för ditt barn att forskaren kommer på besök i dennes klassrum. Det kan också kännas obekvämt, obehagligt eller konstigt att bli filmad med videokamera. Forskaren Kamilla kommer att göra sitt yttersta för att minimera riskerna, men obehag kan ändå uppstå, och ska därför inte förbises. Ditt barn deltar endast i situationer som bedöms vara lämpliga och vardagsnära.

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904447
2026-01-06

Även om du som vårdnadshavare samtycker till deltagande är det viktigt att ditt barns signaler och vilja respekteras. Om ditt barn visar att hen inte vill delta i en situation, eller om något inte känns bra, kommer inspelningen att avbrytas. Barnets skolgång eller hur vi i forskningsprojektet bemöter dig och ditt barn kommer inte att påverkas av om du tackar nej eller om barnet är med i forskningsprojektet en tid men sedan avbryter sitt deltagande. Om deltagandet i projektet skulle medföra negativa konsekvenser för dig eller ditt barn är du välkommen att kontakta ansvarig forskare Kamilla Klefbeck (se kontaktuppgifter nedan). Hon kan då hjälpa till att förmedla en stödkontakt. Du får också gärna ställa frågor till oss om du undrar över något.

Vad händer med ditt barns uppgifter?

Om du samtycker till att ditt barn deltar kommer information om ditt barn att samlas in och behandlas inom ramen för forskningsprojektet. Informationen kan bestå av videoinspelningar från undervisningssituationer i skolan samt forskarens anteckningar från observationer.

Inspelningar överförs efter datainsamling till Stockholms universitets säkra lagringslösningar och raderas från inspelningsutrustningen. Som komplement kan lösenordsskyddade hårddiskar användas vid forskarens arbete på platser där internetuppkoppling saknas. Dessa förvaras säkert och används endast tillfälligt. Delar av ljud- och/eller videoinspelningarna kan komma att transkriberas för analys. Allt material behandlas så att obehöriga inte får tillgång till det.

Barnets identitet skyddas genom att inga namn eller andra uppgifter som direkt kan kopplas till barnet förekommer i transkriptioner, analyser eller publikationer. Det kommer således inte

att framgå att det är just ditt barn som deltagit i studien. Behandlingen av personuppgifter är nödvändig för att utföra forskning av allmänt intresse (dataskyddsförordningen, GDPR, artikel 6.1 e). Ansvarig för behandlingen av ditt barns personuppgifter är Stockholms universitet. Som vårdnadshavare har du rätt att kostnadsfritt ta del av de uppgifter som behandlas om ditt barn samt att vid behov begära rättelse. Rätten till radering eller begränsning av behandling gäller dock inte när uppgifterna är nödvändiga för den aktuella forskningen.

Om du har frågor om hur personuppgifter behandlas kan du kontakta ansvarig forskare eller Stockholms universitets dataskyddsombud (dso@su.se). Om du är missnöjd med hur personuppgifter behandlas har du rätt att lämna klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten, som är tillsynsmyndighet.

Forskningsdata gallras enligt gällande regelverk, vanligtvis efter tio år.

Hur får du information om resultatet av projektet?

Resultatet från studien publiceras i forskningsartiklar, i böcker, på forskningskonferenser och eventuellt i media. Att lyfta varje röst: betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i undervisningsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904447
2026-01-06

Deltagandet är frivilligt

Ditt barns deltagande är frivilligt och du kan när som helst välja att avbryta deltagandet. Om du väljer att ditt barn inte ska delta eller vill avbryta ditt barns deltagande behöver du inte uppge varför.

Om du vill avbryta ditt barns deltagande ska du kontakta den ansvariga för projektet (se nedan).

Ansvarig för projektet

Kamilla Klefbeck, biträdande lektor

Specialpedagogiska institutionen Stockholms universitet

E-post: kamilla.klefbeck@specped.su.se

Telefon: 0812076595

Forskningsinformation (case-ungdom)

Hej,

Vi arbetar med ett forskningsprojekt om hur elever kommunicerar i vardagen, både hemma och i skolan. Forskningsprojektet leds av Kamilla Klefbeck som är forskare vid Stockholms universitet.

Dina vårdnadshavare har fått information om projektet. Projektet handlar om hur elever visar vad de vill, tänker eller känner, till exempel med ord, ljud, kropp, blickar eller rörelser.

Om du vill vara med kommer forskaren Kamilla att filma och ibland spela in ljud i samband med sådant som händer i din vardag, till exempel i skolan eller hemma tillsammans med dina vårdnadshavare. Inspelningarna görs för att forskaren ska kunna förstå hur kommunikation fungerar i olika situationer.

Du behöver inte svara på några frågor, göra några prov eller tester. Du gör sådant som du brukar göra i vardagen.

Vi kommer att spara filmer och ljudinspelningar på ett säkert sätt och vi kommer inte att sprida dem till andra. Materialet används bara i forskningen. I vissa delar av projektet kan inspelningar visas och diskuteras tillsammans med forskare i Japan som samarbetar i projektet.

När forskarna skriver om resultaten i texter och böcker kommer ditt namn inte att finnas med, och inget skrivs så att andra kan förstå att det är just du som varit med.

Eftersom projektet handlar om hur du kommunicerar i vardagen kan det ibland väcka känslor. Du väljer själv om du vill vara med och vad som spelas in. Om något inte känns bra kan inspelningen avbrytas.

Det är frivilligt att delta. Du kan säga nej till att vara med, eller sluta vara med, när du vill. Även om dina vårdnadshavare har fått information om projektet är det du själv som bestämmer om du vill delta.

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904448
2026-01-06

Din skolgång eller hur du blir bemött i skolan eller i forskningsprojektet påverkas inte av om du väljer att inte delta, eller om du deltar en tid och sedan slutar.

Om deltagandet i projektet skulle kännas jobbigt för dig, eller om något inte känns bra, kan du säga till en vuxen som du litar på. Du kan också kontakta den ansvariga forskaren, Kamilla Klefbeck, som kan hjälpa till att ordna stöd om det behövs.

Du får gärna ställa frågor om du undrar över något. Kontaktuppgifter finns nedan.

Forskningen är godkänd av Etikprövningsmyndigheten, diarienummer för prövningen hos Etikprövningsmyndigheten är diarienummer anges här när ändringansökan är godkänd

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904448
2026-01-06

Kontaktuppgifter

Kamilla Klefbeck

Specialpedagogiska institutionen Stockholms universitet

E-post: kamilla.klefbeck@specped.su.se

Telefon: 0812076595

Att lyfta varje röst: Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism.

Forskningsinformation (ungdom)

Hej,

Vi arbetar med ett forskningsprojekt om hur elever kommunicerar i vardagen, till exempel i skolan. Forskningsprojektet leds av Kamilla Klefbeck, som är forskare vid Stockholms universitet.

Dina vårdnadshavare har fått information om projektet. Projektet handlar om hur elever visar vad de vill, tänker eller känner, till exempel med ord, ljud, kropp, blickar eller rörelser.

I projektet kommer forskaren ibland att filma eller spela in ljud i samband med undervisning eller andra gemensamma aktiviteter i skolan där du kan vara med tillsammans med andra elever. Inspelningarna görs för att forskaren ska kunna förstå hur kommunikation fungerar i olika situationer i skolan.

Du behöver inte svara på några frågor, göra några prov eller tester. Du gör sådant som du brukar göra i skolan.

Vi kommer att spara filmer och ljudinspelningar på ett säkert sätt och vi kommer inte att sprida dem till andra. Materialet används bara i forskningen. I vissa delar av projektet kan inspelningar visas och diskuteras tillsammans med forskare i Japan som samarbetar i projektet.

När forskarna skriver om resultaten i texter och böcker kommer ditt namn inte att finnas med, och inget skrivs så att andra kan förstå att det är just du som varit med.

Eftersom projektet handlar om vardagliga situationer i skolan kan det ibland väcka känslor. Du väljer själv om du vill vara med. Om något inte känns bra kan inspelningen avbrytas.

Det är frivilligt att delta. Du kan säga nej till att vara med, eller sluta vara med, när du vill. Även om dina vårdnadshavare har fått information om projektet är det du själv som bestämmer om du vill delta.

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904449
2026-01-06

Din skolgång eller hur du blir bemött i skolan eller i forskningsprojektet påverkas inte av om du väljer att inte delta, eller om du deltar en tid och sedan slutar.

Om deltagandet i projektet skulle kännas jobbigt för dig, eller om något inte känns bra, kan du säga till en vuxen som du litar på. Du kan också kontakta den ansvariga forskaren, Kamilla Klefbeck, som kan hjälpa till att ordna stöd om det behövs.

Du får gärna ställa frågor om du undrar över något. Kontaktuppgifter finns nedan.

Forskningen är godkänd av Etikprövningsmyndigheten, diarienummer för prövningen hos Etikprövningsmyndigheten är diarienummer anges här när ändringansökan är godkänd

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904449
2026-01-06

Kontaktuppgifter

Kamilla Klefbeck

Specialpedagogiska institutionen Stockholms universitet

E-post: kamilla.klefbeck@specped.su.se

Telefon: 0812076595

Hej

Det här är information till dig.

Vad är projektet?

En forskare vill veta mer om
hur du kommunicerar i vardagen.

Kommunicera kan vara att:

- prata
- göra ljud
- titta
- röra kroppen
- visa med händer eller ansikte

Vad kan hända?

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904457
2026-01-06

Ibland kan forskaren:

- filma
- spela in ljud

Det kan hända:

- i skolan
- hemma
- när du är med dina vårdnadshavare

Du gör det du brukar göra.

Vad behöver du inte göra?

- Du behöver inte svara på frågor
- Du behöver inte göra prov eller tester

Vill du vara med?

Att vara med är **frivilligt**.

- Du kan säga **ja**
- Du kan säga **nej**
- Du kan säga **stopp**

Om något inte känns bra:
inspelningen kan sluta.

Känslor

Ibland kan det kännas jobbigt.
Det är okej.

- Du bestämmer själv
- Du väljer vad som filmas

Filmer och ljud

- Filmer och ljud sparas säkert
- De visas inte för andra
- De används bara i forskning

Ditt namn

- Ditt namn skrivs inte
- Ingen ska kunna se att det är du

Skolan

- Skolan blir inte annorlunda
- Du blir bemött på samma sätt
- Det spelar ingen roll om du är med eller inte

Om något känns jobbigt

Du kan:

- säga till en vuxen du litar på
- säga till forskaren

Forskarens namn är:
Kamilla Klefbeck

Frågor

Du får alltid fråga om något är oklart.

Forskningen är godkänd av Etikprövningsmyndigheten, diarienummer för prövningen hos Etikprövningsmyndigheten är diarienummer anges här när ändringansökan är godkänd

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904457
2026-01-06

Att lyfta varje röst: Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism.

Kontaktuppgifter

Kamilla Klefbeck

Specialpedagogiska institutionen Stockholms universitet

E-post: kamilla.klefbeck@specped.su.se

Telefon: 0812076595

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904457
2026-01-06

Att lyfta varje röst: Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism.

Vad är det för projekt?

En forskare vill lära sig mer om
hur elever kommunicerar i skolan.

Kommunicera kan vara att:

- prata
- göra ljud
- titta
- röra kroppen
- visa med händer eller ansikte

Vad händer i skolan?

Ibland kan forskaren:

- filma
- spela in ljud

Det kan hända när:

- du är i klassrummet
- du är med andra elever
- ni gör vanliga saker i skolan

Du gör **precis som vanligt**.

Vad behöver du inte göra?

- Du behöver inte svara på frågor
- Du behöver inte göra prov eller tester

Vill du vara med?

Att vara med är **frivilligt**.

- Du får säga **ja**
- Du får säga **nej**
- Du kan säga **stopp** när du vill

Om något inte känns bra:
då kan inspelningen stoppas.

Känslor

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904458
2026-01-06

Ibland kan det som filmas kännas jobbigt.
Det är okej.

- Du bestämmer själv
- Du kan säga till en vuxen

Vad händer med filmerna?

- Filmer och ljud sparas säkert
- De visas inte för andra
- De används bara i forskning

Ditt namn

- Ditt namn skrivs **inte**
- Ingen ska kunna se att det är **just du**

Skolan

- Skolan blir **inte annorlunda**
- Du blir bemött på samma sätt
- Det spelar ingen roll om du säger ja eller nej

Om något känns jobbigt

Du kan:

- säga till en vuxen du litar på
- säga till forskaren

Forskarens namn är:
Kamilla Klefbeck

Du får gärna ställa frågor om du undrar över något. Kontaktuppgifter finns nedan.

Forskningen är godkänd av Etikprövningsmyndigheten, diarienummer för prövningen hos Etikprövningsmyndigheten är diarienummer anges här när ändringansökan är godkänd

Kontaktuppgifter

Kamilla Klefbeck

Specialpedagogiska institutionen Stockholms universitet

E-post: kamilla.klefbeck@specped.su.se

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904458
2026-01-06

Telefon: 0812076595

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904458
2026-01-06

Ange projektets titel Att lyfta varje röst: Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism.

Samtycke till att delta i projektet Att lyfta varje röst: Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism (vårdnadshavares samtycke)

Jag har fått muntlig och/eller skriftlig information om studien och har haft möjlighet att ställa frågor. Jag får behålla den skriftliga informationen.

- Jag samtycker till att delta i projektet Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism
- Jag samtycker till att forskningsdata om mig sparas på det sätt som beskrivs i forskningspersonsinformationen.

Plats och datum	Underskrift
	Namnförtydligande

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904459
2026-01-06

Ange projektets titel Att lyfta varje röst: Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism.

Samtycke till att delta i projektet Att lyfta varje röst: Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism (lärare och elevassistenters samtycke)

Jag har fått muntlig och/eller skriftlig information om studien och har haft möjlighet att ställa frågor. Jag får behålla den skriftliga informationen.

- Jag samtycker till att delta i projektet Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism
- Jag samtycker till att forskningsdata om mig sparas på det sätt som beskrivs i forskningspersonsinformationen.

Plats och datum	Underskrift
	Namnförtydligande

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904460
2026-01-06

Samtycke till att delta i projektet Att lyfta varje röst: Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism (vårdnadshavares samtycke avseende case-barn/ungdoms medverkan)

Jag har fått muntlig och/eller skriftlig information om studien och har haft möjlighet att ställa frågor. Jag får behålla den skriftliga informationen.

- Jag samtycker till att mitt barn deltar i projektet Att lyfta varje röst: Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism.
- Jag samtycker till att forskningsdata om mitt barn sparas på det sätt som beskrivs i forskningspersonsinformationen.

Plats och datum	Underskrift
	Namnförtydligande
Plats och datum	Underskrift
	Namnförtydligande

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904463
2026-01-06

Samtycke till att delta i projektet Att lyfta varje röst: Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism (vårdnadshavares samtycke avseende barn/ungdoms medverkan)

Jag har fått muntlig och/eller skriftlig information om studien och har haft möjlighet att ställa frågor. Jag får behålla den skriftliga informationen.

- Jag samtycker till att mitt barn deltar i projektet Att lyfta varje röst: Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism.
- Jag samtycker till att forskningsdata om mitt barn sparas på det sätt som beskrivs i forskningspersonsinformationen.

Plats och datum	Underskrift
	Namnförtydligande
Plats och datum	Underskrift
	Namnförtydligande

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904465
2026-01-06

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904465
2026-01-06

Att lyfta varje röst: Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism med fokus på kommunikation i hem och skola

Bakgrundsformulär – Lärare och annan undervisande personal

(ifylls inför deltagande i forskningsprojektet)

Syfte
Syftet med detta formulär är att samla in övergripande och icke-identifierande bakgrundsinformation om deltagarnas yrkesroll och erfarenhet inför deltagande i forskningsprojektet. Uppgifterna används för att beskriva deltagargruppen och för analys på gruppnivå. Alla frågor är frivilliga.

A. Yrkesroll

1. Yrkesroll
   ☐ Lärare
   ☐ Speciallärare / specialpedagog
   ☐ Elevassistent
   ☐ Lärarassistent
   ☐ Annan undervisande roll: _____

B. Yrkeserfarenhet

2. Antal år i yrket totalt
   ☐ Mindre än 1 år
   ☐ 1–5 år
   ☐ 6–10 år
   ☐ Mer än 10 år

3. Antal år med elever med intellektuell funktionsnedsättning
   ☐ Mindre än 1 år
   ☐ 1–5 år
   ☐ 6–10 år
   ☐ Mer än 10 år

C. Undervisningssammanhang

4. Skolform
   ☐ Anpassad grundskola
   ☐ Annan skolform: _____

5. Åldersgrupp(er) du huvudsakligen arbetar med
   ☐ F–3
   ☐ 4–6
   ☐ 7–9
   ☐ Gymnasienivå
   ☐ Annat: _____

6. Du arbetar huvudsakligen i:
   ☐ Helklass
   ☐ Mindre undervisningsgrupp
   ☐ Enskilt stöd
   ☐ Kombination

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-903586
2026-01-06

D. Tidigare erfarenhet

7. Har du tidigare deltagit i utvecklings- eller forskningsprojekt i skolan?
   ☐ Ja
   ☐ Nej

E. Övrigt

8. Finns det något i ditt uppdrag eller sammanhang som **du själv bedömer** är relevant för ditt deltagande i forskningsprojektet?
   ☐ Nej
   ☐ Ja (frivilligt): _____

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-903586
2026-01-06

Att lyfta varje röst: Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism med fokus på kommunikation i hem och skola

Bakgrundsformulär – Vårdnadshavare (VH)

(ifylls inför deltagande i forskningsprojektet)

Syfte
Syftet med detta formulär är att samla in övergripande och icke-identifierande bakgrunds- och kontextuell information inför deltagande i forskningsprojektet. Uppgifterna används för att beskriva deltagargruppen och för analys på gruppnivå. Alla frågor är frivilliga.

A. Om dig som vårdnadshavare

1. Din relation till barnet
   ☐ Vårdnadshavare
   ☐ Annan närstående
   ☐ Annat: _____
2. Ålder (frivilligt)
   ☐ Under 30
   ☐ 30–39
   ☐ 40–49
   ☐ 50–59
   ☐ 60 eller äldre

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-903587
2026-01-06

B. Barnets skolkontext

3. Barnets ålder
   ☐ 10–12
   ☐ 13–15
   ☐ 16–18
4. Barnets skolform
   ☐ Anpassad grundskola
   ☐ Annan skolform (frivilligt): _____
5. Hur länge har barnet gått i nuvarande skolform/skola?
   ☐ Mindre än 1 år
   ☐ 1–3 år
   ☐ Mer än 3 år

C. Familjekontext (översiktlig)

6. Hur ser barnets boendesituation huvudsakligen ut?
   ☐ Bor med en vårdnadshavare
   ☐ Bor med två vårdnadshavare
   ☐ Delat boende
   ☐ Annat / vill inte ange
7. Finns det syskon i familjen?
   ☐ Ja
   ☐ Nej
   ☐ Vill inte ange

(Uppgifterna används enbart för att översiktligt beskriva deltagargruppen.)

D. Kontakt med skolan

8. Hur ofta har du kontakt med skolpersonal kring barnets skolsituation?
   ☐ Sällan
   ☐ Ibland
   ☐ Regelbundet
   ☐ Mycket ofta

9. Har du tidigare deltagit i utvecklingsarbete, projekt eller studier kopplade till skolan?
   ☐ Ja
   ☐ Nej

E. Övrigt

10. Finns det något i familjens situation som **du själv bedömer** är relevant för ditt deltagande i forskningsprojektet?
    ☐ Nej
    ☐ Ja (frivilligt): _____

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-903587
2026-01-06

Att lyfta varje röst: Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism med fokus på kommunikation i hem och skola

Intervjuguide – Lärare och annan undervisande personal

(lärare, elevassistenter, lärarassistenter)
(öppen samtalsguide, före och/eller efter insats)

Syfte
Intervjun syftar till att belysa undervisande personals erfarenheter och reflektioner kring elevers kommunikation, samspel och delaktighet i undervisningen. Frågorna fungerar som stöd för samtal och kan anpassas efter roll och sammanhang.

1. Rollen och undervisningssammanhanget

- Kan du berätta lite om din roll och ditt arbete med eleverna?
- Hur ser undervisningssituationen ut i vardagen?

2. Kommunikation i undervisningen

- Hur uppmärksammar du elevers sätt att kommunicera i undervisningen?
- Vilka uttryckssätt brukar du särskilt lägga märke till?

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-903589
2026-01-06

3. Delaktighet och samspel

- Hur märker du att en elev är delaktig i undervisningen?
- Finns det situationer där delaktighet blir särskilt tydlig – eller mer utmanande?

4. Stöd och anpassningar

- Vilka former av stöd eller anpassningar använder du för att underlätta kommunikation och deltagande?
- Hur resonerar du kring vad som fungerar för olika elever?

5. Reflektion över tid

- Har ditt sätt att uppmärksamma eller tolka elevers kommunikation förändrats över tid?
- Finns det något du upplever som särskilt viktigt att utveckla eller få mer stöd kring?

Avslut

- Är det något i ditt arbete som du tycker är viktigt att lyfta men som vi inte har pratat om?

Metodförtydligande

Intervjuerna genomförs som semistrukturerade samtal med öppna frågor. Guiden används flexibelt och anpassas till deltagarens roll, erfarenheter och intervjusituation. Samma övergripande frågor avses

användas både före och efter genomförda insatser för att fånga förändringar, kontinuitet och reflektion över tid.

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-903589
2026-01-06

Att lyfta varje röst: Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism med fokus på kommunikation i hem och skola

Intervjuguide – Vårdnadshavare (VH)

(öppen samtalsguide, före och/eller efter insats)

Syfte
Intervjun syftar till att få ta del av vårdnadshavares erfarenheter och reflektioner kring sitt barns kommunikation, samspel och delaktighet i vardag och skola. Frågorna är öppna och kan anpassas utifrån intervjusituationen.

1. Barnet och vardagen

- Kan du berätta lite om ditt barn?
- Hur brukar ditt barn visa vad hen vill, känner eller är intresserad av i vardagen?

2. Kommunikation och samspel

- Hur upplever du kommunikationen mellan dig och ditt barn?
- Finns det situationer där kommunikationen fungerar särskilt bra?
- Finns det situationer som kan vara mer utmanande?

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-903590
2026-01-06

3. Skolan ur ditt perspektiv

- Hur upplever du ditt barns skolsituation i stort?
- På vilka sätt tycker du att skolan uppmärksammar hur ditt barn kommunicerar och samspelar?

4. Stöd och strategier

- Finns det något som du upplever hjälper ditt barn att kommunicera eller delta?
- Är det något du själv gör hemma som du tycker fungerar väl?

5. Reflektion över tid

- Har du märkt några förändringar över tid i hur ditt barn uttrycker sig eller deltar?
- Finns det något du önskar att skolan skulle uppmärksamma mer?

Avslut

- Är det något viktigt som vi inte har pratat om som du vill lägga till?

Metodförtydligande

Intervjuerna genomförs som semistrukturerade samtal med öppna frågor. Guiden används flexibelt och anpassas till deltagarens roll, erfarenheter och intervjusituation. Samma övergripande frågor avses användas både före och efter genomförda insatser för att fånga förändringar, kontinuitet och reflektion över tid.

Curriculum Vitae

Kamilla Klefbeck

Utbildning

- **Doktorsexamen i pedagogik**, Malmö universitet, 20 juni 2022
  Avhandling: *Att få tillträde till lärarprocesser – professionell utveckling för lärare som undervisar elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism i grundsärskolan*
  Handledare: Mona Holmqvist
- **Masterexamen i specialpedagogik**, Malmö universitet, 2015
- **Speciallärarexamen**, specialisering utvecklingsstörning, Högskolan i Kristianstad, 2014
- **Lärarexamen**, Södertörns högskola, 2011
- **Magisterexamen i praktisk kunskap**, Södertörns högskola, 2005
- **Socialpedagogexamen,** Hälsohögskolan i Stockholm, 1997

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-899568
2026-01-06

Akademiska anställningar

- **Biträdande lektor i specialpedagogik (meriteringsanställning)**
  Stockholms universitet, Specialpedagogiska institutionen
  Augusti 2024 – augusti 2028 (anställningen övergår efter perioden i en tillsvidareanställning).
- **Lektor i specialpedagogik (tillsvidareanställning)**
  Högskolan i Kristianstad, Fakulteten för lärarutbildning
  Oktober 2022 – nuvarande
- **Adjunkt i lärarutbildning**
  Högskolan i Kristianstad
  Juni 2022 – september 2022
- **Doktorand i pedagogik**
  Malmö universitet, Institutionen för skolutveckling och ledarskap
  Juni 2018 – juni 2022
- **Adjunkt**
  Högskolan i Kristianstad
  Augusti 2017 – juni 2018

Yrkeserfarenhet relevant för genomförande av forskningsprojekt

- **Förstelärare i särskolan**, Kristianstads kommun, 2015–2017
- **Lärare i särskolan**, Kristianstads kommun, 2013–2015
- **Förskollärare**, Kristianstads kommun, 2012–2013
- **Socialpedagog**, daglig verksamhet, Sjöbo kommun, 2011–2012
- **Socialpedagog / elevassistent / förskollärare / biträdande rektor**,
  Stockholms stad, 1997–2011

Publikationer

Originalartiklar (Peer-review)

Klefbeck, K. (2024). Implementing assessment protocols in compulsory school for students with intellectual disabilities: challenges and opportunities for teachers educating students with intellectual disabilities. *International Journal for Lesson & Learning Studies*, *13*(5), 76-91. https://doi.org/10.1108/IJLLS-04-2024-0075

Klefbeck, K., & Holmqvist, M (2023) Using Video Feedback in Collaborative Lesson Research with SEND Teachers of Students with Autism - a Case Report, *International Journal of Disability, Development and Education*, https://doi.org/10.1080/1034912X.2023.2212603

Klefbeck, K. (2021) Lesson study as a way of improving school-day navigation for pupils with severe intellectual disability and autism. *International Journal for Lesson & Learning Studies*. https://doi.org/10.1108/IJLLS-03-2021-0024

Klefbeck, K. (2020). Lesson study for students with intellectual disability. *International journal for lesson & learning studies*, *9*(3), 245-259. https://doi.org/10.1108/IJLLS-12-2019-0082

Konferensbidrag (Peer-review)

Klefbeck, K. (2025). *Exploring Caregiver Involvement in Lesson Study for Students with Intellectual Disabilities: A Pilot Study*, WALS 2025, Hiroshima, 10-12 November, Retrieved from https://www.walsnet.org/2025/general-programme/

Klefbeck, K. (2025). *Teacher-parent collaboration to enhance communication for students with intellectual disabilities A scoping review of strategies and preliminary insights*, ECIDD 2025, University of Gothenburg, Sweden, June 12–14, 2025.

Klefbeck, K. (2024). *Building Competencies in Time Perception: PDSA Cycles as a Strategy for Enhancing Special Education for Students with Intellectual Disabilities.* WALS 2024, Astana Kazakhstan, 24-26 September 2024. Retrieved from https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-233881

Klefbeck, K., & Holmqvist, M. (2023). *Innovative but easy-assessable strategies for enhanced contextualized inclusion of pupils with extensive supportive needs*. 24th International CEC-DADD Conference on Autism, Intellectual Disability and Developmental Disabilities.

Klefbeck, K. (2021). *Teachers Struggle in an Area of Uncertainty, Enabling SEND Students' Participation in Education.* RELATION-CENTERED EDUCATION NETWORK RCEN.

Klefbeck, K. (2019). *Lesson Study, som instrument för forskning om speciallärares professionsutveckling och elevers aktiva deltagande i matematikundervisningen inom grundsärskolan*. Pedagogisk forskning Syd 2019, Kalmar

Klefbeck, K. (2018). *Möjligheternas möten, mellan lärare och elev, utvecklingsstörning och AST med fokus på initiativtagande.* Dialogkonferens: Pedagogisk forskning Syd 2018, Malmö

Monografier

Klefbeck, K. (2022). Att få tillträde till lärprocesser: professionell utveckling för lärare som undervisar elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism i grundsärskolan. Doktorsavhandling (sammanfattning): Malmö University, 2022. https://doi.org/10.24834/isbn.9789178772629

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-899568
2026-01-06

Review articles

Petersson-Bloom, L., Ewe, L., Klefbeck, K., & Leifler, E. (2025). Bridging the Gap! Strategies to Prevent Challenging Situations in Educational Contexts Focusing on Students with Autism: Findings from a Scoping Review. *Review Journal of Autism and Developmental Disorders*, 1-18. https://doi.org/10.1007/s40489-025-00507-z

Klefbeck, K. (2025). The Role of Reflection in Doctoral Education: An Integrative Review of Approaches to Supporting Well-Being and Developmental Growth. *Education Sciences*, *15*(1), 99. https://doi.org/10.3390/educsci15010099

Klefbeck, K. (2023). Navigating Self-Reflection for Aspiring Special Education Teachers: A Scoping Review on Inclusive Educational Practices and Their Insights for Autism Education. *Education Sciences*, 13(12), https://doi.org/10.3390/educsci13121182

Klefbeck, K. (2021). Educational Approaches to Improve Communication Skills of Learners with Autism Spectrum Disorder and Comorbid Intellectual Disability: An Integrative Systematic Review. *Scandinavian Journal of Educational Research* https://doi.org/10.1080/00313831.2021.1983862

Böcker och bokkapitel

Klefbeck, K. (2023). A Former Special Educational Needs Teacher's Critical Reflections About Lesson Plans and Adjustments: Educating Students with Intellectual Disability. I *Developing Inclusive Environments in Education: Global Practices and Curricula* (pp. 142-161). IGI Global. http://dx.doi.org/10.4018/979-8-3693-0664-2

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-899568
2026-01-06

Publikationer för allmänheten, inklusive böcker och presentationer

Klefbeck, K. (2025). Vetenskapligt grundad matematikundervisning. I Red Wåger, J. & Östlund, D. (red.) (2025). Ämnesdidaktik för elever med intellektuell funktionsnedsättning. Hållbart och meningsfullt lärande. Studentlitteratur.

Klefbeck, K. (2024). Lesson study som verktyg för lektionsutveckling. I M. Holmqvist (Ed.), Specialdidaktik: För innehållsinkluderande undervisning (1 ed., s. 89-103). Gleerup.

Klefbeck, K. (2024). Undervisningsutvecklande insatser för elever med komplexa behov. [Educational development initiatives for students with complex needs.] In M. Holmqvist (Ed.), Specialdidaktik: För innehållsinkluderande undervisning (1 ed., s. 193-204). Gleerup.

Klefbeck, K. (2024). Del 6. Nycklar till en framgångsrik undervisning för elever med IF och NPF. Lärportalen https://larportalen.skolverket.se/moduler/M133/6

Klefbeck, K. (2022). Rektors stöd avgör; rektorer skapar förutsättningar för fortsatt utvecklingsarbete inom utbildning. Kamilla Klefbeck om organisering och utveckling av lärande i anpassad grundskola. https://xn--skneskommuner-qfb.se/news/rektors-stod-avgor/

Klefbeck, K. (2021). Etiskt perspektiv – vad kan ett introspektivt perspektiv bidra till? I Red Wåger, J. & Östlund, D. (red.) (2021). Hållbart och meningsfullt lärande: undervisning för elever med intellektuell funktionsnedsättning. (Upplaga 1). (1st ed.).] Studentlitteratur.

Signering av etikprövningsansökan

Grundansökan

Forskningshuvudman: Stockholms universitet
Projekttitel: Att lyfta varje röst: Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism.

I och med att ansökan undertecknas intygar du som är behörig företrädare följande:

- Att den information som lämnas i ansökan om etikprövning och samtliga medföljande bilagor är riktig och fullständig.
- Att verksamhetsansvariga i samtliga medverkande verksamheter är informerade om forskningsprojektets innehåll och utförande och att de har samtyckt till att delta i studien.
- Att du säkerställt att det i samtliga medverkande verksamheter finns resurser som garanterar forskningspersonernas säkerhet och integritet vid genomförandet av den forskning som beskrivs i ansökan.
- Att ansvarig forskare ges rätt att företräda huvudmannen i alla framtida kontakter med Etikprövningsmyndigheten som rör detta forskningsprojekt samt ansöka om ändringar i forskningsprojektet.
- Att du tagit del av Etikprövningsmyndighetens information om behandling av personuppgifter på myndighetens webbplats, www.etikprovningsmyndigheten.se. Länk till informationen finns i sidfoten på startsidan.

Behörig företrädare har signerat.

Signerat av JENNY WILDER 2026-01-06 09:39:40

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-905067
2026-01-06

Signering av etikprövningsansökan

Grundansökan

Forskningshuvudman: Stockholms universitet
Projekttitel: Att lyfta varje röst: Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism.

I och med att ansökan undertecknas intygar du som är ansvarig forskare följande:

- Att den information som lämnas i ansökan om etikprövning och samtliga medföljande bilagor är riktig och fullständig.
- Att verksamhetsansvariga i samtliga medverkande verksamheter är informerade om forskningsprojektets innehåll och utförande och att de har samtyckt till att delta i studien.
- Att du säkerställt att det i samtliga medverkande verksamheter finns resurser som garanterar forskningspersonernas säkerhet och integritet vid genomförandet av den forskning som beskrivs i ansökan.
- Att du tagit del av Etikprövningsmyndighetens information om behandling av personuppgifter på myndighetens webbplats, www.etikprovningsmyndigheten.se. Länk till informationen finns i sidfoten på startsidan.

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-904466
2026-01-06

BankID

Ansvarig forskare har signerat.

Signerat av KAMILLA ANNA KRISTINA KLEFBECK 2026-01-02 00:23:14

Avgiftsavisering

Etikprövningsmyndigheten har tagit emot din ansökan om etikprövning med titel Att lyfta varje röst: Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism.. Ansökan har diarienummer 2026-00031-01 vilket alltid ska anges i framtida kontakter i ärendet.

Avgiften för ansökan, som är 5000 kronor, ska omgående betalas in enligt nedan:

- Inbetalning sker till bankgironummer 406-1107
- Vid inbetalning ska OCR-nummer 2026000310139 anges som referens.
- Inga andra bokstäver eller siffror får anges i raden för referens.

Först när avgiften har inkommit kommer vi att påbörja handläggningen. Avgiften ska vara myndigheten tillhanda senast 2 veckor efter att ansökan inkom. Om avgiften inte inkommit detta datum kan ansökan komma att avvisas.

Etikprövningsmyndigheten
Telefon: 010 - 475 08 00
Webbplats: www.etikprovning.se

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-905066
2026-01-06

BESLUT

2026-02-03

Sökande forskningshuvudman
Stockholms universitet

Forskare som genomför projektet
Kamilla Anna Kristina Klefbeck

Projekttitel
Att lyfta varje röst: Betydelsen av att integrera vårdnadshavares perspektiv i lektionsutveckling för elever med intellektuell funktionsnedsättning och autism.

Uppgifter om ansökan
Ansökan inkom till Etikprövningsmyndigheten 2026-01-06 och blev valid 2026-01-07.

Etikprövningsmyndigheten beslutar enligt nedan.

BESLUT

Etikprövningsmyndigheten godkänner den forskning som anges i ansökan i de delar som kommer att bedrivas i Sverige.

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-928080
2026-02-12

På Etikprövningsmyndighetens vägnar

Karin Granholm
Ordförande

Beslutet har fattats av följande personer:

Ordförande
Karin Granholm (tf. lagman)

Ledamöter med vetenskaplig kompetens
Staffan Karp (pedagogik, vetenskaplig sekreterare)
Minna Lundgren (sociologi, vetenskaplig sekreterare)
Mikaela Nyroos (specialpedagogik, föredragande)
Mats Ainegren (sportteknologi, idrottsvetenskap)
Per Axelsson (historia)
L Monica B Burman (rättsvetenskap)
Helena Johansson Örnkloo (psykologi)
Jenny Olofsson (kulturgeografi)
Lennart Sauer (socialt arbete)
Eva Wikström (socialt arbete)

Ledamöter som företräder allmänna intressen
Peter Bodemyr
Maud Lundbäck
Ann-Sofie O´Dwyer
Lisa Persson Dahlén

Etikprövningsmyndigheten
2026-00031-01-928080
2026-02-12

Beslutet sänds till
Ansvarig forskare: Kamilla Anna Kristina Klefbeck
Forskningshuvudmannens företrädare: Jenny Wilder